BONDIA ARUBA®
Diasabra 1 di Juni 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Compania estatal nobo... Gobernacion estilo antiguo ainda...

Naturalesa a gana: No por realisa cualkier tipo di trabounan riba of rond di Isla di Oro

Pagina 3

- **WEB Aruba N.V a firma acuerdo cu compania Hulandes** Pagina 2
- **MPR: Interupcion di coriente por continua** Pagina 4
- **Awe ta e comienso di un temporada di horcan extraordinario** Pagina 8

Prome minister ta reuni cu su abogadonan pa dicidi si ta entrega keho contra Gerlien Croes

Pagina 2

Hermentnan di AI facilmente ta crea mentira cu voz di lidernan politico conoci, segun test

Pagina 17

ONU ta pidi na Guatemala pa stop reclutamento di muchanan door di gang "Mara"

Pagina 10

Pa por cumpli cu aumento di demanda, WEB Aruba N.V a firma acuerdo cu compania Hulandes

Ayera WEB Aruba y e compania Hulandes Bredenoord a firma pa un planta temporal di 20 Megawatt di energia, es-aki ta trata di un planta 'mobil' cual lo sirbi pa por cumpli cu aumento creciente di demanda pa coriente, pero tambe como back up na momento cu motornan RECIP mester haya nan mantencion obligatorio.

E ceremonia a tuma luga pabou di planta di WEB caminda lo instala e planta 'mobil', e planta ta encera un total di 18 container di 20 pia cu ta contene generatornan di 850 KW y motornan marca Cummins, cual lo bay den operacion pa un periodo di 2 aña.

Na fin di juli lo cuminsa e instalacion di e motornan den container y ta premira pa nan bay den servicio na augustus proximo, e planta 'mobil' ta rekeri gasto di huur di mas o menos 5 miyon dollar pa 2 aña y e gasto di diesel cu ta mas di 11.5 miyon dollar, e gastonan pa sostene e componentenan y sistemanan auxiliar pa cu e planta ta calcula na casi 6.5 miyon florin.

Desaroyo economico recien, hunto cu e aumento drastico di turismo y construccion, combina cu cambio rapido di clima a impone desafionan nobo riba suministro di energia di Aruba. Un mision di WEB ta pa sigura 24/7 cu comunidad y industria ta suministra cu suficiente energia di calidad. Ta WEB su compromiso pa haci esaki strategicamente y a base di un Masterplan.

Durante e ceremonia, CEO di WEB Aruba a splica cu plannan semper mester ta basa riba proyeccionnan, cual no ta un tarea facil y data confiabel ta un ingrediente fundamental, aparte di analisis profesional. Desde mei 2023, a conoce un aumento enorme den demanda di energia, basa riba dato confiabel ta anticipa mas aumento den demanda di energia awor y den e añanan binidero. Ta anticipa mas crecemento di economia (y volumen di turismo) pero tambe cambio climatico caminda temperatura lo subi y keda subi, ta premira cu pa september/october WEB lo yega na un demanda peak 165 pa 170 MW, mientras cu na 2023 e peak tabata 155 MW.

Como cu ainda no a amplia e parti di energia renovable na e mix di energia, e motornan na WEB a bin ta traha overtime, creando e reto cu mientras mester produci, tambe mester saca motornan for di servicio pa nan mantencion obligatorio.

E proyecto pa un planta di 20 MW di energia temporal ta forma parti di WEB su plannan di termino cortico, pa tin suficiente energia disponibel durante e temporada di calor, mientrastanto WEB a acerca consumidornan grandi di coriente pa cooperacion pa mitiga e demanda di energia.

Riba termino mediano WEB lo instala baterianan na Balashi pa por almacena energia, pero tambe lo expande planta existente RECIP 3 cu dos motor adicional, riba termino largo, Aruba como nacion realmente lo tin cu materialisa e expansion renovable urgentemente.

Prome minister ta reuni cu su abogadonan pa dicidi si ta entrega keho of no contra Gerlien Croes

Manera a keda publica den nos edicion di ayera, parlamentario independiente Gerlien Croes a trece dilanti su preocupacion pa loke tabata sucediendo den Parlamento y ademas a haci declaracionnan contra prome minister Evelyn Wever-Croes.

Mirando e acusacionnan aki, mesora prome minister a reacciona den sala di parlamento mes riba e acusacionnan cu parlamentario Croes a haci contra e mandatario y su famia.

"Mi kier a enfatisa cu e acusacionnan aki ta falso, y cu cosnan sushi asina por sali solamente di un persona cu talbes tin envidia. Mi tata ta un hende di 82 aña, y ta un homber respeta den comunidad pa locual el a haci pa Aruba y pa su carera profesional. Ya ta 2 aña cu el a baha cu pensioen, y 2 aña cu e no tin niun laso ni cu Arulex Trust Services, ni cu e bufete di abogado Croes Wever Ruiz. E nomber Croes ta keda den e nomber di bufete di abogado aki, pa respet pa tur e añanan di trabou cu mi tata a eherce. E fam Wever ta di señor Rudy Wever den felis memoria, cu a fayece na 2007, pero pa respet a mantene e nomber aki, mirando cu nan ta esnan cu a funda e compania aki" prome minister a expresa.

Prome minister a señala cu diahuebs mes e lo tabata na caminda pa Ministerio Publico pa asina entrega un keho contra parlamentario Croes pa difamacion y pa un caso di rectificacion.

E noticiero local Noticia Cla a publica mas informacion ariba e tema aki indicando cu ayera den curso di dia prome minister a reuni cu su abogadonan riba e keho y demanda contra parlamentario Croes.

E noticiero ta indica cu despues cu e parlamentario a tende e declaracion di prome minister, Croes a reacciona bisando "Mi a ricibi conseho for di e ultimo persona cu mi lo ricibi conseho den bida. Pero el a conseha mi y el a bisa mi cu mi tin di bay pidi dispensa pasobra mi a difama su nomber, pasobra e no ta aparece den e registro ni den e lista di accionistanan di ningun compania cu nos a menciona awe mainta. Y mi ta referiendo na Minister President. Nos lo tin cu bis'e ora dispensa cu e no ta doño, cu e no tin ningun beneficio y su nomber no ta aparece ningun caminda. Pueblo lo husga si nan ta kere of no, si su nomber ta bin un caminda of no, of si e no ta hereda nada despues na final."

Tocante e reaccion aki e portal a acerca Wever-Croes pa sa si e ta bay haci denuncia ai-

nda despues di e declaracion di parlamentario Croes of si e ta considera cu e declaracion cu e parlamentario a haci como un dispensa berdadero, riba cual, e mandatario a contesta e noticiero: "Mi ta reuni cu mi abogadonan mas laat awe".

Naturalesa a gana: No por realisa cualkier tipo di trabounan riba of rond di Isla di Oro

Na luna di maart e potret di un chubato riba un area bao conservacion, esta Isla di Oro, a genera consternacion den comunidad, un area protegi pa ley y cu dia 29 di juni hues di corte di prome instancia Van de Leur a duna su veredicto poniendo naturalesa den prome luga.

Fundacion Parke Nacional Aruba (FPNA) conhuntamente cu otro fundacionnan manera Stichting Scubblebubbles, Turtugaruba, Stichting Fundacion Proteccion y Conservacion di Commandeursbaai y Vecindario ademas di Aruba Birdlife Conservation 14 di maart ultimo a entama un caso contra Land Aruba y J.O.B Holding & Management V.B.A entregando un bezwaarschrift pa asina ey prohibi na Aruba Ocean Villas (AOV) realisa cualkier trabou, incluyendo limpiesa, na Isla di Oro of rond di Isla di Oro.

Diabierna 5 di april a trata na corte e caso unda a sali na cla cu e desaroyado no tabatin ni un tipo di permiso pa e trabounan na Isla di Oro, sino cu a pidi e permiso despues cu a haya e ordemaatregel ademas cu e desaroyado den un entrevista na otro medio local a señala cu nan kier a traha un beach, basha santo full ariba e rif, pone palapanan, mata di coco, haci un area caminda turistanan por bishita e luga aki.

Abogado di Fundacion Parke Nacional Aruba (FPNA) Zuhaila Arendsz den un articulo cu Bon Dia Aruba a publica 7 di april ultimo a destaca cu conforme ley, e plannan ey ta den contra di e destinacion di e area unda tin tres factor cu ta hunga un papel importante como por ehemplo, ta un rif, ta un parke natural riba tera cu mangelnan y e otro parti rond di dje cu ta e area marino, lo cual ta nifica cu ta un area hopi importante cu mester haya proteccion, ademas ley ta indica cu den area tampoco mag tin ningun funcion pa actividadnan turistico of actividadnan comercial.

E caso 5 di april na corte a stop, debi cu e abogado V.M Emerencia di Land Aruba a sinti cu e hues A.H.M. van de Leur no ta imparcial y el a pidi pa wraak e hues, loke ta nifica un "recusacion hudicial" den idioma papiamento.

Segun e proces verbal di e caso aki, cu Bon Dia Aruba ta dispone di dje e hues van de Leur referiendo na e parti cu Land Aruba a sigura cu nan no lo extende e parcela erfpacht na 2026, hues a declara cu "pa hopi biaha a experimenta y a mira cu Land Aruba ta tuma decisionnan contra ley."

A base di e comentario aki, abogado Emerencia a señala cu "hues a mustra su parcialidad contra Land Aruba" y pa e motibo ey a pidi pa wraak e hues van de Leur.

Dia 15 di april ultimo tres hues di HOF a bari for di mesa e argumento di Land Aruba y e caso a sigui cu e mesun hues mr. A.H.M van de Leur.

FPNA ta un institucion cu ta esforsa pa protege y gestiona varios reserva natural na Aruba, den e caso aki otro fundacionnan a uni na dje pa sigui cu e compromiso di proteccion di naturalesa na Aruba tanto riba tera como den lama.

E area aki ta rekeri un mayor grado di proteccion debi na balornan natural y ecologico presente, mediante un Landsbesluit di dia 15 di juli 2020 a nombra ACF como gerente di diferente area cu e fin di preserva e diversidad biologico y e beyesa natural tanto di flora como di e fauna di Aruba.

FPNA tambe a pidi na hues pa Land Aruba no duna e parcela aki back den erfpacht pa motibo cu e erfpacht di e parcela aki ta termina na 2026, algo cu e hues a tuma den consideracion y a honra e peticion aki prohibiendo extende e derecho erfpacht riba e parcela di Isla di Oro e cual ta caduca na februari 2026.

Ta prohibi na JOB realisa cualkier tipo di trabounan riba of rond di isla di oro sin haya un permiso di construccion di e minister concerni.

Di su parti, AOV su punto di bista tabata ta cu e tereno ta di nan, nan a cumpr'e erfpacht, cu nan tin derecho di ehecuta nan actividadnan na unda a sigura cu ta bay ta di minimo impacto pa medio ambiente, eco-friendly, cu palapa, mata di coco, solar panel, den su perspectiva di bista, e ta haya cu esey ta suficiente pa no haci daño na e area, pero FPNA tabata di opinion cu esey no ta e caso, "e actividad ey no ta di minimo impacto, al contrario, ta haci hopi daño y FPNA a referi tambe na dos rapport cu a haci, un prome cu AOV a pone su bungalows eynan, con e area tabata y a haci un investigacion awor, unda bo ta wak cu e area unda e bungalows ta a wordo destrui completamente, full ecosistema ta bayendo atras cu stapnan hopi grandi, caminda ya e mangelnan a cuminsa bira menos, tin hopi algia rond pasobra e sistema no por limpia su mes, e PH di e awa a bira demasiado halto, bo ta mira cu e impacto humano tambe ta bay causa consecuencia na Isla di Oro tambe ora lo cuminsa haci actividadnan eynan," el a sigura.

Interupcionnan di coriente por continua:

Segun expertonan di MPR, no ta bay tin cambionan rapido den e red di electricidad ainda

Diaranson ultimo expertonan Mericano di e compania MPR a presenta e resultado di nan investigacion, hunto cu nan recomendacionnan, pa loke ta e situacion di red di coriente di ELMAR NV. E interupcionnan di coriente cu a tuma luga frecuentemente den e ultimo simannan, y cu ta sigui tuma luga, ta preocupante y a pesar di esfuersonan pa soluciona problemanan, e solucion no lo bin rapidamente.

Brian Curran, experto di MPR, contestando e pregunta di un miembro di prensa tocante si tin un timeline pa ki tempo lo tin solucion pa e problemanan y si e interupcionnan di coriente lo continua. Curran a splica cu e problema principal di ELMAR NV ta relaciona cu e falta di mantenemento cu no a ser realisa durante hopi aña. El a indica cu awor ELMAR a identifica e problema y nan ta trata pa corigi esaki.

Na esaki el a agrega cu desafortunadamente, no ta bay tin un cambio rapido den e proximo simannan, pues no lo mira un mehoracion inmediato den e confiabilidad di e red di electricidad.

Curran a remarca cu e realidad ta cu e confiabilidad di e red di electricidad no a deteriora di un dia pa otro y cu lo tuma tempo pa kibra esaki. El a resalta cu for di nan punto di bista ELMAR ta haciendo e cosnan corecto y ta haci tur loke nan por haci den nan poder.

Pa loke ta e pregunta tocante cuanto tempo e lo dura pa stabilisa e situacion, basa riba nan experiencia, loke nan ta mira aworaki y teniendo na cuenta e problema di suministro di ekipo cu tin globalmente.

Curran a indica cu aworaki nan ta bay tin un push grandi pa mantenemento, riba cual ELMAR, el a resalta, ta traha duro riba dje. E suministro di transformer adicional, palo di luz y centro di control, esaki lo tuma luga mas laat den e aña.

El a sigui splica cu ora nan a traha e reserva di ekipo, lo tin un lapso di tempo cortico eynan caminda cu e mantenemento lo atrasa y despues lo cuminsa back despues.

ELMAR NV tin un plan di mantenemento cu nan ta bay implementa, pero manera ya caba a indica den articulonan anterior, e plan di manetemento aki tin su desafionan.

Un di e desafionan ta cu esaki ta un emprendimento grandi pa ELMAR y ta un aumento grandi den e trabao cu e personal di ELMAR ta tuma internamente. Loke e expertonan ta spera cu lo sucede ta a cu lo tin algun desafio cu personal pa e trabao aki, como tambe desafionan cu prioridadnan den competencia cu hendenan importante den ELMAR mientras nan ta maneha operacionnan diario, mientras tambe ta ataca e mantenemento.

Relaciona na esaki, Curran a ricibi e pregunta si debi na esaki, mester reorganisacion completo pa e organisacion por funciona manera mester. E experto di MPR a indica, "Mi ta kere e problema realmente ta cu e ekipo na ELMAR ta traha duro, pero ta traha den un manera cu nan caracterisa como un modo di 'drecha awo'."

El a splica cu ELMAR ta repara cosnan constantemente di e miho manera cu nan por pa mantene e red di electricidad keda den funcionamento y confiable. Pero como resultado di esaki, e mantenemento planifica periodico ta cay na banda.

Curran a enfatisa cu e caminda cu nan mester tuma aki ta pa lanta e oficina PMO (Project Management Office) pa asina tin hende dedica na e mantenemento y nan no ta distrai y ta haci e cosnan cu mester ta haci pa e mantenemento. "Mi no ta mira esaki como un fracaso di organisacion. "Mi simplemente ta mira cu nan mester recurso adicional, tanto ekipo como personal, pa logra e iniciativa aki," el a remarca.

E tema di personal ta un tema cu ya caba director di ELMAR, Anthony Irausquin, a trece dilanti indicando cu un di e desafionan cu e compania tin pa por realisa e trabaonan necesario. Den e contexto aki, reportera di Bon Dia Aruba a puntra con nan ta bay realisa e PMO aki, mirando cu ta bay tin mester di henednan cu ta enfoca solamente riba un trabao y nan tin falta di personal.

Irausquin a splica cu ELMAR a bin ta contrata tecniconan adicional den e ultmo lunanan. Esaki, el a indica, ta tumando luga desde cu a lansa e oficina PMO na februari. Anteriormente ELMAR tabatin e plan di mantenemento di cinco aña, pero mirando e situacion, a acelera e plan di cinco pa tres aña, pa cual nan a busca tecniconan adicional.

El sigui splica cu aworaki nan ta den e di dos fase pa bay reaproba e prome parti y wak unda mas tin mester di persona extra.

E director di ELMAR a remarca cu nan por busca personal extra, pero si no tin e material na e momentonan aki, nan ta esencialmente buscando e tecniconan por nada, pasobra mester train nan. El a indica cu ta bay tin hende suficiente pa yuda cu esaki, tin fondonan suficiente y ELMAR ta cla pa sigui cu e trabaonan.

El a resalta cu e problemanan, manera ya caba indica, ta pa motibo di falta di mantenemento di hopi aña caba cu nan mester aborda na e momentonan aki y e solucion no a yega di un dia pa otro.

Director di Utilities Aruba NV, Anthony Rojer, a agrega bisando cu ELMAR tin apoyo di Utilities como di Gobierno di Aruba y ademas di esaki nan tin e fondo necesario pa haci e mantenemento cu ta pendiente.

El a remarca cu nan ta sigui e recomendacionnan di e expertonan di MPR y den esaki e oficina PMO ta hopi importante pa por cambia e estilo di trabao di un modo di 'drecha awo' pa un mantenemento mas profesional. Basa riba esey, el a indica, nan ta papiando di un maneho agresivo pa hala e plan di mantenemento di tres aña pa dos aña.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Compania estatal nobo... Gobernacion estilo antiguo ainda...

Si tin algo a bira masha cla mes durante tratamento di e ley pa institui e compania cu mester bay maneha e plantanan di purificacion di awa, ta cu tin un problema grandi cu transparencia y planificacion na tempo den gobernacion. A bira bon cla cu tin urgencia grandi pa yega na un solucion pa e problema di awa residual, pero pa esey nos no tabatin mester mes di gobierno ni su parlamentarionan, cu en realidad nos ta laat caba y cu no por pospone mas.

Esey riba su mes no ta haci e solucion cu a scoge esun mihor. Entre otro Conseho Consultivo (Raad van Advies) tabata categorico den mustra e otro opcionnan, tanto riba tereno organisatorio como financiero, pero gobierno a opta diferente. RvA a mustra riba e entrada aumenta reciente di gobierno cu lo a duna espacio pa autofinancia e costonan di renobacion. Tambe a haci e pregunta pakico no por a keda maneha e plantanan aki manera te awor, cu mehoracion di gerencia y experticio interno, si ta traslada tur e personal actual pa e compania nobo.

Den su contesta gobierno no tabata sincero y ta di comprende pakico. Bao di e capa cu 'otro mester bin haci mihor trabao' a hinca e proyecto den un entidad estatal nobo, na distancia di gobernacion, pa percura cu e financiamento grandi di e proyecto no bin aumenta debe gubernamental. Si a pone e empresa su so como entidad estatal, tabata posible cu gobierno Hulandes lo a considera e debe cu e compania tuma pa haci inversion, e suma menciona di $148 miyon, como debe publico dentro di e concepto di gobernacion amplio y lo a conta pa calcula e corelacion debe publico/GDP, na un momento cu gobierno, cu bon razon, ta haciendo tur cos pa baha debe. Por lo tanto e opcion di hinca e compania bao hala di Utilities, loke en todo caso no por garantiza bon supervision, mirando e papel mediocre cu e compania 'madre' ta haciendo den e caso di WEB y Elmar. Tambe ta menciona cu no por bay den un structura di 'PPP' pa e proyecto aki, ya cu pa acuerdo cu Hulanda no por opta pa e metodo di financiamento aki, ademas cu e prohibicion aki ta inclui den e cambionan den e ley di supervision financiero local (LAft). E motibo pa e prohibicion ta conoci: e peso di e pagonan di PPP riba presupuesto ta un carga bastante grandi banda e pagonan directo di interes, cu ta yega na casi 20% di presupuesto.

Ta pesey ta un poco straño pa scucha awor di Promer Ministro cu e opcion di PPP a bin dilanti atrobe como opcion, pasobra e acuerdo cu Hulanda lo ta habri pa esaki, segun e mandatario. No tin ni un silaba tocante PPP den e relato cu gobierno di Hulanda a caba di publica tocante e acuerdo, di manera cu por lo pronto e asunto aki a keda colga na nivel di 'opinion personal' di e mandatario.

Loke en todo caso e creacion di e empresa estatal separa aki no ta haci ta duna un garantia cu di awor en adelante lo tin mihor maneho y planificacion pa percura pa e plantanan ta keda bon manteni y cu ta planea na tempo eventual renobacion y expansion di capacidad, segun exigencia di nos economia y comunidad.

Ta bon pa bisa algo tocante e critica fuerte di un parlamentario cu a cuestiona directamente supuesto envolvimento di e promer mandatario cu e trust cu ta administra varios proyecto hotelero, pa cual mester tin solucion pa nan maneho y despido di awa residual tambe. Como contesta riba e acusacion, no comproba, e promer mandatario a declara den parlamento cu su nomber no ta registra cerca ningun compania como accionista. Nos por kere esey, pero si e no duna prueba, nos no por averigua nada... Pakico no? Pasobra te awe gobierno y gran parti di comercio ta impedi cu informacion di accionista ta disponible pa publico, a menos cu e empresa mes dicidi di haci esaki publico. Nos ta biba cu e contradiccion grandi cu un compania mester duna cuenta, na instancianan gubernamental autoriza, di nan accionistanan, te na 'ultimate beneficial owner', esaki bao presion internacional, pero localmente no ta existi tranparencia mes. Ta dificil pa comprende cu gobierno ta alega na mas cu un ocasion cu nan ta 'bezig' practicando principio di 'good governance' mientras ta tene e cuentanan anual di mayoria di entidad atras pa publico no haya sa. E asunto a cuminza despues di un publicacion den e medio aki, unda a relata cu ta den corte un empleado publico a revela un inversion di casi 4 miyon florin cu aparentemente comunidad mester bay paga pa e proyecto hotelero na Sero Colorado, unda e trust ta director. 'So much for transparency', nos lo bisa, si esaki ta sigui e forma di opera cu informacion cu mester duna na publico, sin puntra.

Gobierno ta bisa tambe cu tin hopi incertidumbre encuanto e gastonan real y final di e proyecto di renobacion aki. Di un banda nos por comprende pasobra tin varios parti desconoci ainda, di loke lo mester tabata parti di un plan general di renobacion y expansion, si tabata existi uno... Di otro banda, si manera describi gobierno mes ta impedi, conscientemente, cu nos como comunidad por haya sa estado di e asunto, bloqueando acceso na informacion cu ta disponible den cualkier pais cu ta respeta su mes, anto no por conclui nada otro cu ta sigui haci negoshi manera semper y ora ta demasiado laat atrobe, nos lo conoce e siguiente debacle...

Minister Ursell Arends:

Era nobo pa asunto di awa sushi

Gobierno di Aruba a trata e ley di traspaso di e tres plantanan di RWZI (Rioolwater verzuiverings installatie), y e incinerador na Parkientebos pa e entidad nobo, Aruba Wastewater Sustainable Solutions N.V. E paso di e ley aki ta refleha e boluntad politico y compromiso pa trece cambio sustantivo pa mehoracion den maneho di desperdicio di awa preto.

Pa mas di dos decada e problema di RWZI a bin ta tuma un stoel secundario ora ta papia di prioridad. Na momento di a forma Gabinete Wever-Croes 2, a scohe pa crea un ministerio cu lo ta encarga cu medio ambiente y naturalesa. Como parti di formacion e partidonan MEP/RAIZ a acorda tambe cu RWZI ta un asunto di prioridad pa e gabinete nobo. Nan a bay di acuerdo cu ambos partido lo atende cu e asunto aki hunto. Asina RWZI a keda formalmente parti di e cartera di Infrastructura (MEP), pero Ministerio di Naturalesa (RAIZ) lo keda directamente envolvi den trece e solucion pa e situacion. A yama esaki "traha horizontal". Minister Ursell Arends cu a tuma e cartera di naturalesa a insisti desde inicio cu e impacto ambiental no ta aceptabel y a persisti ariba e urgencia pa yega na un solucion na e planta di purificacion di awa preto, RWZI. Esaki sigur ta un tema cu mas biaha Minister Arends a bay parlamento p'e.

RWZI ya pa casi 20 aña tabata un urgencia nacional pa cual motibo Minister Arends a remarca hopi biaha cu no por warda mas. Mantencion a cay atras y e planta a bira chikito pa e volumen grandi cu e mester procesa. A pesar di e estado financiero fragil di Pais Aruba, a keda busca solucion pasobra inversionnan mester wordo haci pa no solamente mantencion pero expansion. Tambe tin cu remarca cu Aruba su poblacion a crece drasticamente desde 1972 cual te aña cu a construi e planta di RWZI na Bubali.

Di e tres plantanan di RWZI, ta esun na Bubali ta carga e mayoria di e volumen di awa preto. RWZI Bubali a wordo diseña pa procesa 45000 m^3 pa dia, mientras cu awo e ta ricibiendo mas cu 8000 m^3 di awa pa dia, causando problema di capacidad serio. Ciudadanonan y bishitantenan di nos pais por wak y hole e consecuencia di e esaki. Similarmente e RWZI na Parkietenbos tambe a caba di surpasa su capacidad. P'esey ora den Parlamento a puntra, ki pura Gobierno di Aruba tin pa e ley aki pasa, e contesta ta claro, pa sigura ciudadano nan salud y nos medio ambiente.

Mayoria den Parlamento a vota na fabor di e ley, priorisando esaki como un iniciativa clave cu empuhe di Ministerio di Naturalesa. "Trahando den colaboracion entre ministerionan di gobierno ta haci mas eficiente pa nos adresa e asuntonan critico aki," Minister Arends a menciona. RWZI ta un topico cu Minister Arends a bin na Parlamento. Awo cu e ley a pasa, desperdicio di awa preto por wordo procesa pa recursonan sostenibel.

Gobierno di Aruba a actua cu prudencia y e enfoca riba solucionnan pa salvaguardia nos recursonan natural. Poniendo interesnan partidista un banda y enfoca ariba e interesnan di Aruba su economia y medio ambiente. Ta importante pa remarca cu Aruba su medio ambiente tin impacto directo cu Aruba su unico pilar economico, Turismo. Solucionando e peliger di RWZI lo tin efecto directo y positivo riba nos economia. Cu sosten di stakeholder di e sector turistico, sector priva y partnernan internacional, incluyendo finaciamento di Hulanda, Gobierno di Aruba finalmente por implementa plannan sostenibel pa soluciona e problema di RWZI.

Tocante forma di cortesia den comunica cu un persona...

Den edicion di e siman aki di nos column tocante nos idioma nacional atencion pa forma di cortesia den comunicacion, cu por cierto ta laga nos mira algo realmente special den nos idioma. Pero promer cu esey, algo di forma di cortesia en general. Den cualkier idioma ta existi forma di cortesia pa comunica cu un persona, sigur ora ta trata di un persona cu segun norma social y cultural merece cierto consideracion pa nan posicion mas halto, of ora ta trata di un persona menor den comunicacion cu un persona adulto. E idiomanan cu mas nos ta maneha banda di Papiamento, esta Hulandes, Spaño y Ingles tur tin nan forma di atende e asunto aki cu nan forma di cortesia. Por ehemplo, Hulandes conoce e forma di cortesia 'U' banda di e 'jij' pa uso mas comun pa atende e segundo persona. E forma di cortesia ta bay hunto cu e verbo den e forma cu ta coresponde cu e tercer persona (U heeft). Cortesia na Hulandes ta exigi cu bo ta dirigi palabra na un persona desconoci, o un persona cu ta considera di ta mas halto den prestigio pa algun motibo, cu e forma 'U'.

Na Ingles 'you' ta di uso general, pero e forma di cortesia ta tuma lugar di otro manera, por ehemplo a traves di añadi un titulo cu ta expresa esaki: Madam, Sir, despues di cual e 'you' ta sigui, pero ta diferente cu si bo a usa e 'you' so... Na Spaño nos tin otro situacion, unda si tin un distincion clave entre e segundo persona 'tu' y e forma di respet 'Usted'. E persona ultimo aki ta ser trata, den maneho di verbo, como e tercer persona (mescos él, ella). Similar na Spaño den idioma Portugues tin e distincion entre 'tu' y 'vôce', como segundo y tercer persona, respectivamente. Awor nos Papiamento. Con nos ta maneha dirigi palabra na un persona cu pa algun motibo merece nos respet? Nos no conoce e distincion manera Spaño y Portugues y banda di 'Abo' o 'Bo' nos ta usa e forma di añadi un titulo na loke nos kier bisa, promer cu nos eventualmente usa e 'bo' pa dirigi palabra na e persona. Den pasado mas cu awendia tabata inimaginable cu bo ta bisa 'bo' di cualkier manera den un frase unda respet ta exigi. Esaki tabata hiba tin ora na situacion casi comico, unda ta dirigi palabra na un hende usando su nomber, si bo conoce esey anto. Ora por ehemplo na trabao ta usa e nomber di un persona cu merece respet, pasobra e ta bo hefe, ta keda ripiti e nomber cuanto biaha esaki ta necesario. Nos ta haya un frase manera: "Carlos, mi kier a puntra Carlos si mi por a sali mas tempran awe; claro solamente si Carlos ta haya ta bon." E mesun tipo di repiticion aki nos ta haya tambe ora tabata trata di un persona cu bo no conoce pa nomber, pero ta dirigi palabra na e cu 'señor', 'señora' 'shon', 'meneer'. Awendia nos a bira un poco mas flexible den maneho di esaki, aunke e forma di respet a keda. Loke nos ta haci ta cu ta combina e forma di respet cu uso despues den e frase di 'bo', cu e ora anto no ta considera un falta di respet. Ehemplo, den un tienda: "Señora, bon dia, nan ta atende bo caba?" Pero, dependiendo un poco di e situacion, por ehemplo e diferencia di edad entre dos persona, por ta cu esun cu ta atende ta opta pa mantene e forma antiguo di keda ripiti e 'Señora': "Señora, nan ta atendiendo Señora caba? Sino mi mes lo atende Señora." E forma di optimo respet aki ta keda hopi den uso unda ta trata di comunicacion cu persona di edad, cu lo aprecia tambe cu ta dirigi palabra na nan asina, pasobra nan ta mas custumbra cu e bon tradicion aki. Pa termina, algo tocante origen di e 'bo' o 'abo' den Papiamento. Esaki ta di origen Portugues y/o di Spaño antiguo. Otro idiomanan cu ta origina den Portugues ta comparti e 'Abo' y 'Bo' cu nos, motibo pa pensa cu el a inicia ey. Di otro banda, den Spaño antiguo tabata conoci e forma di 'Vos', cu a desaparece for di Spaño, mejor dicho di Castellano, pero ta den uso ainda den hopi pais Latinoamericano, manera Argentina y varios pais Centroamericano. Den Spaño a keda si e forma plural 'Vosotros' cu curiosamente no ta di uso na America Latino, unda ta usa mas tanto 'Ustedes' pa e tercer persona plural. Idioma semper tin su cosnan peculiar, y interesante.

Hulanda:

Seguronan di salud kier pa autoridadnan haci mas contra fraude

(NLTimes)—E autoridadnan Hulandes mester haci mas contra fraude di seguro, segun seguronan di salud. Tur aña nan ta entrega mas cu 70 documento di fraude na e servicio di investigacion di e Inspectorado Laboral (NLA). Pero NLA ta investiga solamente 20 di nan. "Esaki ta nifica cu hopi prepetradornan ta cana liber," seguronan a conta De Telegraaf.

Fraude di seguro di salud no ta algo nobo. Tipicamente esaki ta envolvi oranan di cuido cu ta ser declara incorectamente of peticion pa mas cuido cu un cliente mester of ta ricibi. Nan tin un investigacion recien den e extento di fraude aki na Hulanda, pero na 2015 e Algemene Rekenkamer a calcula cu esaki ta conta pa biyones euro pa aña, segun e corant. Y cuido medico tabata hopi mas barata nuebe aña pasa.

Prepetradornan di fraude di seguro frecuentemente ta un empleado independiente di cuido hortando un par mil euro. Pero segun e seguronan, nan ta mirando mas y mas caso unda rednan ta comete fraude cu balor di miyones euro. Nan ta reporta e casonan grandi aki na NLA, cual ta conduci investigacionnan criminal den nomber di e Ministerio Publico Hulandes (OM). Na 2021, seguronan di salud a reporta 67 caso grandi di fraude, 73 na 2022 y 84 te awo e aña aki. Pero NLA no a investiga mayoria di e documentonan ey, e seguronan ta bisa.

"Esey ta extremamente frustrante," director di CZ, Joep de Groot, a conta e corant. "Nos ta haci nos best tur dia pa detecta lo mas hopi fraude posible," el a bisa. "Y despues bo ta spera cu e lo tin e mesun prioridad mas abao den cadena."

Director di DSW, Aad de Groot, a conta seguronan caba pa manda solamente e casonan mas serio pa NLA. "Pero nan ta merece di ta deteni." Premiunnan di seguro di salud ta sigui aumenta mientras cu estafadornan cu ta horta shen miles di euro di placa pa cuido ta cana liber, el a bisa.

NLA no por conta De Telegraag si e ta investiga tur caso cu e ta ricibi for di e seguronan. Cifranan anual ta mustra cu e ta completa 16 pa 20 investigacion tur aña, segun e corant. NLA a bisa cu e cifra aki a ser acorda cu OM y e minsiterio di Salud Publico, parcialmente basa riba e capacidad disponible. Tin limitenan riba kico e servicio por ta encarga di dje.

Señal y sintomanan di Measles (sarampi)

Na momento cu un persona bin den contacto cu e virus di Measles, e prome sintomanan normalmente ta cuminsa aparece entre 10 cu 14 dia despues di e contacto.

Measles ta afecta e via respiratorio y despues ta plama full den e curpa. E prome sintomanan ta dura entre 4 pa 7 dia y ta encera:

- Nanishi ta core
- Keintura
- Tos
- Wowo cora y ta core awa
- Manchanan blanco chikito parti paden di e boca

Entre 7 cu 18 dia despues di e contacto cu e virus ta aparece un rash cu mayoria di biaha ta cuminsa na cara y nek pa despues plama riba full e curpa. E rash ta dura den mayoria caso alrededor di 5 pa 6 dia prome cu e disparce.

Mayoria morto a consecuencia di Measles ta pa motibo di complicacion relaciona cu e malesa. Complicacionan cu por presenta ta:

- Pulmonia
- Meningitis
- Cieguedad
- Ataca
- Infeccion di horea
- Diarea severo cu deshidratacion

Tur persona cu no ta vacuna of esnan cu a ser vacuna y no a desaroya immunidad por wordo contagia. Muchanan no vacuna y hende muher na estado ta esnan mas na riesgo pa desaroya complicacion. Si un hende muher na estado haya Measles durante su embaraso esaki por ta hopi peligroso pa e mama y por resulta den un parto prematuro pa e baby.

Pa mas informacion like nos Facebook page Directie Volksgezondheid DVG Aruba, Follow nos riba Instagram directie_volksgezondheid_aruba, subi nos website www.dvg.aw, yama nos na 5224200 of mail nos na servicio@dvg.aw

Awe ta marca e comienso di un temporada di horcan extraordinario

(CuraçaoChronicle) - E temporada di horcan binidero ta premira di trece actividad mas halto a causa di un cantidad amplio di factor. E temperaturanan den lama cu ta na un nivel halto record, combina cu e desaroyo di La Niña den e oceano pacifico, lo debilita e area.

E debilitacionnan aki ta contribui na e formacion id tormentanan tropical. Na mesun momento, hopi energia termico ta disponibel pa por sostene e tormentanan tropical aki.
Segun NOAA, tambe ta posibel cu e temporada di yobida lo ta mas cu e averahe cu normalmente ta ser mira. Olanan Africano por forma, cual ta causa tormentanan Atlantico cu ta grandi y por dura basta tempo.

E temporada di horcan na año 2017 tabatin condicionnan similar. E temperaturanan na lama tabata halto y tambe tabata durante La Niña. E año aki a mira e yegada di horcannan desastroso manera Harvey, Irma y Maria.

Un estudio ehecuta den año 2018 ta sugeri cu horcannan di magnitud similar na esunnan di 2017 un biaha y mey na dos biaha mas frecuentemente pa año 2080.

Esaki ta depende riba e extento di e cambio di clima pa e tempo aki. Den e temporada di horcan di año 2017, 17 tormenta cu nomber a desaroya, 10 horcan y 6 horcan grandi.

E prome horcan cu a ser nombra e año aki ta yama Alberto.

Republica Dominicana ta extradita miembro di gang 'Nuto' pa Corsou

(CuraçaoChronicle) - Despues di mas di un año, Republica Dominicana a extradita Urvin 'Nuto' Wawoe pa Corsou, segun e isla su Ministerio Publico a informa. Nuto a ser deteni año pasa riba e isla Caribense, conhuntamente cu Terence de Vries y Dennis Goedee, ken aparentemente tabatin conexion cu Riduoan Taghi.

Mientras De VVries y Goedee desde e tempo aki a ser extradita pa Hulanda, Nuto awo a yega Corsou. E ta considera un di e lidernan di e gang criminal Curasoleño 'No Limit Soldiers' (NLS) y ta sospecha di hunga rol den asesinatonan, trafico di droga den escala grandi y labamento di placa ambos na Corsou y Sint Maarten.

Nuto su aresto ta parti di e investigacion Themis, un investigacion comprensivo contra e organisacionnan Curasoleño y na Sint Maarten.

Den november di año 2020, durante e fase inicial di e investigacion aki, Shurandy 'Tyson' Quandt, un amigo di niñes di Wawoe, a keda deteni na Dubai. Quandt tabata otro figura clave den NLS.

Cu Nuto su extradicion, un paso significante a ser tuma den lucha contra crimen organisa na Corsou y den e region. E progreso continuo di Themis su investigacion ta premira di trece mas lus riba e extento di e red criminal y e rol di otro sospechosonan. Corsou ta spera di caba e influencia di e gangnan aki y provee seguridad riba e isla.

Scolnan na Corsou ta bao presion pa duna educacion di calidad

(CuraçaoChronicle) - Scolnan na corsou ta enfrentando desafionan significante den provee educacion di calidad. Durante presentacionnan na parlamento, administracionnan di scol a expresa nan preocupacionnan tocante bullying, problemanan financiero y e necesidad pa miho sosten na e docentenan.

Hoofdnan di scol ta nota cu bullying ta birando cada biaha mas sofistica. Unda confrontacionnan fisico ta tuma luga den pasado, comportamento di bullying awo ta cambiando na cyberbullying. "E problema ta birando cada biaha mas frecuente cu e muchanan mas hoben," Hilhayra Leona, director di un scol local a bisa.

Como resultado, e ta mas dificil pa scolnan no ta interveni den un manera di tempo. Ademas di bullying, varios scol ta lidiando cu

studiantenan cu ta enfrenta pobresa y otro problemanan social na cas, afectando nan bienestar emocional.

Otro preocupacion ta e falta di sosten pa docentenan. Royla Paula-Pierre, director di scolnan catolico RKCS ta enfatisa cu e docentenan ta hunga un rol crucial den e proceso di educacion. "Nan ta cercano na e muchanan y por tin un influencia sea positivo of negativo," Paula-Pierre a splica.
Sinembargo, e sistema di fondo actual ta enfoca riba e studiantenan y ta ofrece tiki sosten moral y financiero pa e docentenan. Como resultadonan, e docentenan tin falta di un persona di confiansa dentro di e organisacion pa trata nan problemanan.

Ademas di e problemanan menciona, e administradornan di e scol tambe a señala e influencia negativo di e comportamento di studiantenan. "Varios mucha ta bin scol cu un peso emocional pisa a causa di problemanan na cas," Leona a splica. Problemanan di relacion ta causa cu algun mucha ta desorienta na scol, y esaki ta stroba nan prestacion na scol.

Segun Leona, varios agencia ta disponibel pa brinda sosten na e scolnan, manera empleadonan social y pscicologo sinembargo a causa di escasez di empleado y un falta di continuidad den e proyectonan, e agencianan aki no semper por provee e asistencia necesario. Esaki hopi biaha ta causa listanan di espera largo.

Gabinete Hulandes nobo lo tin menos minister y 4 prome minister diputado

(NLTimes) - E gabinete Schoof I ta probabel di tin menos Minister y Secretario di Estado compara cu e gabinete di Rutte, segun fuentenan cercano na e proceso di formacion a conta De Telegraaf.

Mirando cu e Prome Minister Dick Schoof no ta pertenece na ningun partido y ta representa tur cuater partido den e coalicion, e Gabinete ta hopi probabel di tin 4 prome minister diputado, un cada un di PVV, VVD, NSC y BBB.

Schoof no a duna hopi informacion despues di su prome sesion di formacion. “E tabata un bunita dia,” el a conta prensa despues di reuni cu lidernan di e coalicion di partidonan y formateur Richard van Zwol. “Nos tabatin bon combersacion. Pero comprende, cu claramente, mi no lo haci ningun declaracion tocante e contenido.”

Den e gabinete cu ta saliendo, e partido mas grandi a provee e Prome Minister, y cada otro partido di e coalicion a provee un prome minister diputado. Anteriormente den e negociacionnan, e lidernan di e 4 partido a keda di acuerdo cu ningun di nan lo ta Prome Minister y cu nan tur lo keda como parlamentario.

PVV, VVD, NSC y BBB ta mirando hopi progreso den dicidi con e gabinete nobo lo mustra y dividi e responsabilidadnan entre nan, aunke nan no a papia hopi tocante ken lo yena e posicionnan aki, De Telegraaf su fuentenan a bisa.

E di 4 gabinete di Rutte a cuminsa cu un team di 29 miembro, 20 minister y 9 Secretario di Estado. E coalicion nobo tin meta di consisti di menos. Segun De Telegraaf, un di e Ministerio di Finanzas su Secretario di Estado posiblemente lo keda descarta. E partidonan tambe ta considerando deshaci di e Minister pa Naturalesa y Nitrogeno. Na luga di esaki, nan kier crea un posicion di Minister nobo, cual ta Minister pa Asilo y Migracion. Esaki actualmente ta den man di Secretario di Estado di Husticia y Seguridad.

Segun De Telegraaf su fuentenan, e partidonan ta cautelosamente considerando cua partido lo ricibi cua ministerio. Un division actual di 6-4-4-2 ta circulando, den cual PVV lo tin 6 ministerio, VVD 4, NSC 4 y BBB 2. Mas o menos mita di e Ministernan no lo ta politico sino expertonan den e area.

VVD aparentemente tin Eelco Heijnen pa Minister di Finanzas. Sophie Hermans tambe kier sali di parlamento y drenta gabinete segun Parool. NSC tin Eddy van Hijum pa Asuntonan Social. BBB kier Mona Keijzer den e gabinete. Segun De Telegraaf su fuentenan, e partido di agricultornan kier Asuntonan Economico y Agricultura, Pesca, Seguridad di Cuminda y Naturalesa. PVV kier lidera asilo.

Potret di NLTimes.

Puppy Yoga pronto lo ser prohibi na Hulanda

(NLTimes) - Minister di Agricultura Piet Adema kier prohibi e negoshinan di sesion di yoga cu ta involucra puppy. Puppy Yoga tin tempo ta ser ofreci na Amsterdam. E tipo di lesnan aki ta involucra cachonan chikito cu ta core rond cu e participantenan por brasa y hunga cune despues.

Adema a bisa cu e no ta kere cu esaki ta saludabel pa e bestianan hoben. “Mi no ta kere cu esaki ta deseabel. Puppynan mester di drumi. Nan ta un etapa hopi trempan di nan desaroyo,” el a expresa na e reunion semanal di gabinete. “E no tin un proposito mes y no tin sentido. Realmente e tin cu stop.” E ta preparando un proposicion pa e prohibicion pa asina su reemplaso den e proximo gabinete por implementa esaki.

Mientrastanto e ta haci un yamado na e personanan cu ta inscribi pa e tipo di “practicanan kens aki” pa pensa dos biaha. “Di berdad bo kier esaki of bo ta prefera no hacie? Nos tin un responsabilidad cu e bestianan,” Adema a bisa.

El a señala cu e bestianan mester pro crece y desaroya di manera natural, cual ta esencial pa e resto di nan bida. “Y esaki no ta yuda cu esey. Puppynan ta ser stroba di drumi. E ta comparabel na un baby. Bo no por cana rond cu e baby tur caminda henter dia. Nan tin mester di drumi y descansa. Esaki ta con e baby ta desaroya,” e Minister a bisa.

Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA) a responde na e preocupacionnan a causa di puppy yoga y su popularidad pa medio di ehecuta inspeccionnan na e negoshinan na Amsterdam, ademas di duna boet administrativo segun Adema.

Sinembargo, e kier un prohibicion completo riba e practicanan aki, cual mester inclui e tipo di practicanan aki cual ta involucra bestianan hoben pa preveni por ehempel, pushi. El a agrega cu implementa e ley nobo aki apropiadamente lo tuma tempo. Pa e motibo aki, e no por bisa ki tempo e prohibicion drenta den efecto.

Potret di NLTimes.

ONU ta pidi na Guatemala pa stop reclutamento di muchanan door di gang "Mara"

(DW) – Comite di Nacionnan Uni tocante Derechonan di Mucha diahuebs ultimo a pidi na Gobierno di Guatemala pa aumenta medidanan di prevencion pa stop e reclutamento di muchanan pa e gangnan denomina como "Mara," gruponan narcotraficante y otro actornan estatal no arma, mustrando preocupacion tocante e impacto di violencia di e gruponan aki pa infancia.

Guatemala ta enfrenta un situacion grave pa loke ta trata reclutamento di muchanan door di gangnan peligroso, e aumento di desaparicionnan y crimennan, hunto cu extorsion y violencia generalisa, ta refleha un problema debi na falta di oportunidadnan y seguridad pa e hubentud vulnerabel den e zona di menos recursonan.

Den rapport number shete tocante situacion di Guatemala, e comite cu ta vigila e cumplimento di Convencion Internacional di Derechonan di Mucha yama e pais centro Americano pa preveni e reclutamentonan aki "enfrentando e causanan for di e rais di e fenomeno, manera pobresa, exclusion economico y discriminacion." E entidad a mustra "profundamente preocupa pa e impacto di violencia di e gruponan den e derechonan di muchanan." Aunke a cuminsa campañanan di prevencion contra e fenomeno aki, manera "Policia tu Amigo" of e participacion di Guatemala na e programa GREAT, comite di expertonan di ONU a mustra hopi preocupacion riba esaki. Igualmente, organo di Nacionnan Uni a pidi cu urgencia na autoridadnan Guatemalteco pa tuma medidanan di asistencia legal y asesoramento pa muchanan victima di trafico di persona, prostitucion y pornografia. Tambe, a expresa inkietud pa e nivel halto di violencia contra infancia na Guatemala, specialmente den contexto di institucionnan determina, halto nivel di abusonan sexual, particularmente di muchanan muhe, cu 90 victima pa cada 100,000 habitante.

E rapport a solicita pa completa lo mas rapido posibel e huicio contra esnan responsabel di e candela na Hogar Seguro Virgen de la Asuncion, e cual a causa 41 morto y 20 persona herido na 2017.
Expertonan a reclama un miho implementacion di programanan di prevencion di violencia y campañanan pa mayornan y profesionalnan, cu e fin di conscientisa tocante asuntonan manera edad minimo di consentimento of e necesidad di no stigmatisa e victimanan.

Pa loke ta trata salud di e hobennan, comite a expresa su preocupacion pa e number halto di embarasonan den edadnan prematuro, y tambe pa e criminalisacion di aborto y e no suficiente servicionan sexual y reproductivo pa muchanan.

Ademas e comite a solicita pa Guatemala prohibi specificamente castigonan corporal contra muchanan den tur contexto, asina como tambe tuma medidanan pa reduci e number halto di adopcion internacional manera a sucede den pasado, manteniendo e suspension di dje "tanten e condicionnan y salvaguardia lo ser poni den marcha cu e fin di impedi adopcion ilegal."

Violencia ta pinta un scenario scur pa eleccion di mañan na Mexico

(El Pais) – Violencia ta birando pio na final di campaña electoral na Mexico, den ultimo dianan e pais a registra atakenan contra candidatonan y personanan rond di nan, caso di asesornan, suplentenan y integrantenan di ekipo di campaña.

Dialuna y diamars di e siman aki, criminalnan a comete atakenan na Puebla, Morelos, Estado di Mexico, Jalisco y Tamaulipas, algun di nan a laga atras mortonan y diamars mes Gobierno federal a purba di rebaha e preocupacion, señalando cu tur e luna aki di campaña 22 persona a ser asesina, entre candidatonan, precandidato y aspirante, presidente Andres Manuel Lopez Obrador a señala e importancia di tin bon datonan pa duna e idea cu violencia ta algo general.
Un di e atakenan mas relevante ta esun cu a caba cu e bida di Ricardo Arizmendi, suplente di e candidato di coalicion PRI-PAN-PRD na alcaldia di Cuautla, na Morelos. Arizmendi ken tabata lider di comerciantenan den un plasa comercial na e municipio, a ser ataca cu tironan na su negoshi, oranan despues di publica un video pidiendo e voto pa e candidato di coalicion, Jesus Corona. Den e video, Arizmendia tabata señala e preocupacion di e poblacion pa inseguridad, Morelos ta un di regionnan di e pais na unda violencia a aumenta hopi den dos ultimo aña.
Tambe otro atake a laga atras dos morto ora colaboradornan di un aspirante a alcansa e auto cu nan tabata coriendo y nan a muri debi na tironan loke ta coresponde na un guera entre Morena y Partido Verde, aliadonan na escala nacional, ambos partido ta mantene un bataya den e localidad di Chiapas.

Na Puebla, criminalnan a ataca cu tironan e auto di un candidato di Movimiento Ciudadano pa alcaldia di Tehuacan, Juan Sandoval. E aspirante, cu tabata hunto su auto, a logra drenta su cas di campana y no a resulta herido. Atacantenan a lage un mensahe di su auto, referiendo na su enfrentamento cu Morena. Den ultimo simannan, Sandoval ta bin criticando ekipo di campaña di Morena pa presunto iregularidadnan.

Otro atakenan a tuma luga na Jalisco, na unda criminalnan a dispara contra e cas di e candidato di Morena di alcaldia di Encarnacion de Diaz, Gilberto Palomar, lagando Sandoval herido y na Tamaulipas, un persona a ataca y asesina cu un cuchiu e coordinador di campaña di aspirante di PAN na alcaldia di Padilla.
Segun un ultimo rapport di violencia electoral di e consultor Integralia, publica na comienso di mei, Mexico ta conta cu 250 victima di violencia politico for di september 2023, Guerrero, Chiapas y Michoacan ta e estadonan cu mas atake a registra den ultimo lunanan, hasta mei Integralia a conta 29 candidato of aspirante asesina for di september 2023.

Mañan 2 di juni lo tuma luga eleccion federal na Mexico pa presidencia di Republica, ta trata di eleccion di mas grandi cu e pais aki a tene pa e cantidad di funcionnan cu ta den wega, cu mas di 20,000 na nivel nacional y local.

Jamaica: Programanan di asistencia social ta bay brinda mas beneficio pa poblacion den necesidad

(JamaicaObserver) - Minister di Labor y Seguridad Social Pearnel Charles Jr. a reitera cu e beneficiarionan di e dos programanan principal di asistencia social di gobierno — e Programa di Pensioen Social y e Programa di Progreso pa medio di Salud y Educacion (PATH) — lo tin mas beneficio cuminsando e luna aki.

Dunando su contribucion na e Debate Sectorial pa 2024/25 den e Camara di Representantenan, Charles Jr. a bisa cu den luna di mei, beneficiarionan di e Programa di Pensioen Social a ricibi un aumento di mas cu 70% den nan beneficio bi-mensual, subiendo di $6,800 pa $12,000.

El a bisa cu actualmente tin 14,932 Jamaiquino registra den e programa cu ta enfoca riba adultonan riba 75 aña sin un pensioen of apoyo financiero y cu no ta den PATH.

Segun Charles Jr, e aña financiero cu a caba di pasa, mas cu $408 miyon a ser paga den beneficio bao di e Programa di Pensioen Social.

"E presupuesto pa e programa e aña financiero aki a aumenta cu un impresionante 165% pa $1 biyon," el a bisa.

Charles Jr. a indica cu e ministerio a fortalece su colaboracion cu e Departamento di Registro General (RGD) pa yuda e adultonan mayor haya nan certificado di nacemento, ya cu e programa ta rekiri pa e aplicante tin un certificado di nacemento of paspoort Jamaiquino pa establece nan edad.

"Den caso cu un aplicante no tin certificado di nacemento of paspoort, e por usa un identificacion di votador of un potret hunto cu un declaracion di un persona di edad similar, tur dos firma pa un husticia di paz, pa registra pa e programa. Nos ta kibra e barera. Personanan por usa nan certificado di matrimonio, certificado di nacemento di su yiu y record escolar, entre otro documentonan pa yuda verifica nan edad," el a bisa.

Tocante PATH, Charles Jr a indica cu den juni, beneficiarionan lo ricibi un aumento den nan beneficio bi-mensual, despues di un aumento di 28.8% den e presupuesto di e programa.

El a agrega cu pa 2023, PATH, cu ta conta pa 82% di e presupuesto di asistencia social di e ministerio di Labor y 54% di e presupuesto recurrente di e ministerio, tabata un liña di bida pa aproximadamente 302,000 beneficiario.

Mientras tanto, Charles Jr a anuncia cu pa maart 2024 e balor neto no-audita di e Fondo di Seguridad Nacional (NIF) — e deposito pa tur contribucion y ingreso relaciona e Schedule di Seguridad Nacional (NIS) — tabata $190.76 biyon cu ta representa un crecemento di 17.5% di aña pa aña.

El a bisa cu e resultado positivo ta bini awor for di varios iniciativa di reforma di e NIF cu a cuminsa den 2019.

Trinidad y Tobago: A lansa investigacion pa incidente unda maestro ta perde control den klas

(TrinidadExpress) - Un investigacion a cuminsa pa e Division di Educacion despues di un explosion di un maestro di un scol secundario di Scarborough. E video di un minuut y 38 seconde di e incidente, cu a tuma luga dialuna, a bira viral riba medionan social.

"Mi no ta acepta esey. Esaki ta e final dimi cu boso. Mi ta bay y mi ta bay bisa tur maestro pa no bin siña boso pasobra boso ta veneno. No siña boso. Siña boso mes. Bay y bisa mama y papa esey tambe, pasobra mi no sa con (lenguahe explicito) pa controla boso," e maestro a bisa.

E maestro den e video a keha cu e studiantenan no por ser controla.

"Kico mi mester haci, kico e mester haci pa controla boso? Mi ta para eynan pa dies minuut, wak boso aki. Tur loke mi por haci ta bira rabia, pero bida lo trata cu boso. Kere mi, mi cu e lo bini back riba boso, pasobra esey ta bida. E mes cos (lenguahe explicito) cu boso ta duna hende lo bini back riba boso dies biaha pio," e maestro a bisa.

E maestro tambe a declara cu e lo renuncia como e maestro pasobra e ta considera cu e muchanan no bale la pena.

"Despues di awe ningun maestro no ta bin aki mas. Boso so ta bin scol y siña boso mes pasobra ningun hende no por controla boso. Mi ta renuncia como maestro di e klas aki. Mi ta bay y bisa Sir Joseph lubida boso. Boso no ta bale la pena, boso no ta bal e pelea," el a bisa.

Fuentes ta indica cu un reunion inmediato a ser yama cu e maestro tocante e asunto y a pidiele pa e entrega un rapport. Ademas, a papia cu e studiantenan.

E oficial di Asociacion Uni di Maestronan di Trinidad y Tobago (TTUTA) na Tobago, Bradon Roberts, ora a ser pidi pa comenta riba e asunto, el a bisa cu mientras e union no ta condena e accion di e maestro den e video, e flata di dsicplina di e studiantenan den e sistema di scol ta continua.

"TTUTA no ta apoya ni condena e accionnan di ningun maestro, mi no ta bisa cu mi sa sigur cu un maestro particular tabatin algun accion particular manera ta ser alega. Loke mi ta bisa, ta cu e ta indica tambe cu mester adresa e falta di disciplina den scol, pasobra nos no por laga e maestro yega na un nivel di frustracion halto," Roberts a bisa.

"Mientras nos no ta condona su accion, bo no por laga un maestro yega na un nivel halto di frustracion y despues castiga y busca un tipo di castigo.

Nos mester tin un investigacion propio riba e circunstancianan aki. Ningun mucha no a ser golpia na su cabes cu un stoel. Tin factornan cu ta contribui na e bienestar y salud mental di nos maestronan," Roberts a agrega.

Celebracion Dia Mundial di Diversidad Cultural pa Dialogo y Desaroyo

Relaciona cu dia 21 di mei Dia Mundial di Diversidad Cultural pa dialogo y desaroyo, Departamento di Cultura hunto cu Artisa a organiza e Encuentro Multi-Cultural cu Feria Gastronomico y Show multicultural.

Esaki a tuma luga dilanti Nicolaas Store na San Nicolaas. Un multitud grandi representando diferente nacion na nos Pais a asisiti na e evento pa apoya y disfruta di e cumindanan di varios pais y e show multicultural. Un total di mas di 25 presentacion di sea canto, baile, musica, poesia a presenta e cultura di cada pais.

Minister di Cultura Sra. Xiomara Maduro tabata presente y a hiba e siguiente discurso na tur esnan presente.

"Awe nos ta celebra e rikesa multicultural cu nos tin na nos Pais Aruba. Un anochi riba cual nos ta bay disfruta di un intercambio cultural di varios talentonan den forma di musica, baile y expresionnan artistico.

Mi ta contento di por mira un publico grandi na e di cuater Encuentro Multicultural pa celebra e Dia Mundial di Diversidad Cultural pa Dialogo y Desaroyo cu ta wordo observa 21 di mei.

Tabata na aña 2001 cu UNESCO a declara pa dia 21 di mei como Dia di diversidad cultural y na aña 2003 Nacionnan Uni a declara 21 di mei oficialmente como Dia Mundial di Diversidad Cultural pa Dialogo y Desaroyo.

UNESCO y Nacionnan Uni ta confia cu si den cada pais por trece diferente cultura hunto, cu esaki ta contribui na paz, desaroyo positivo y stabilidad social den e Pais.

Cu pa medio di dialogo, comunica cu otro y inclusion, un Pais por logra biba den paz, harmonia y cu respet pa otro.

Awenochi Pais Aruba ta uni na e iniciativa di Unesco y Nacionnan Uni pa experiencia un bunita show di intercambio cultural, durante cual nos ta bay duna atencion na nos cultura y cultura di tur otro nacion cu ta biba hunto cu nos.

Nos Pais ta brinda hogar na mas cu 90 nacionalidad di mas cu 130 pais. Segun Oficina Central di Estadistica Aruba, durante e Censo na aña 2020, a constata cu 37% di e poblacion di Aruba, ta personanan di otro nacionalidad. Esaki ta demostra cu apesar cu nos ta un pais chikito, nos Pais ta cas di varios nacionalidad, di diferente cultura, tradicion, balor y custumber cu ta biba den paz y harmonia cu otro. Laga nos haci uzo di e dia aki tambe pa reflexiona riba e balornan di diversidad cultural, riba e importancia di dialogo intercultural, pa compronde y respeta cultura di otro. Fomenta igualdad, siña di otro y biba den union pa fortalece nos Pais Aruba.

E 'Encuentro Multicultural 'aki ta un bunita iniciativa pa asina por comparti rikesa di cada cultura di diferente Pais. E evento ta brinda un plataforma pa nos duna atencion na e diferente nacionnan cu ta biba aki y bini hunto y comparti cu nos comunidad nan cultura y talentonan artistico. Mi ta hopi orguyoso di tin asina tanto potencial artistico di diferente nacion cu a bin residencia na Aruba.

E fecha 21 di mei tambe ta un fecha historico pa pueblo di Aruba, ya cu riba e fecha aki 21 aña pasa, Aruba a oficialisa nos idioma materno Papiamento. E idioma Papiamento ta loclual ta uni nos y diferente otro nacionalidad cu a bin residencia aki.

Mi ta haci uzo di e oportunidad aki tambe pa gradici un y tur cu a participa di un of otro forma, pa nan interes, esfuerso, trabou y aporte cu a ser haci pa awe nochi, pa asina nos por disfruta di un tremendo intercambio cultural.

Un palabra di gratitud na Departamento di Cultura, en especial e lider di e proyecto sr. Jhon Freddy Montoya cu ta traha incansablemente y cu hopi pasion, y tambe Artisa pa haci e evento aki posibel na San Nicolas.

Danki tambe na tur e miembronan di Cuerpo Consular na Aruba y Fundacionan cu semper ta participa pa asina por realisa e encuentro multicultural aki.

Ban Sigui fomenta inclusion y integracion, ban sigui biba na paz, den trankilidad, cu harmonia y den union.

Na tur cu a haci Aruba nan cas, danki pa tur locual boso ta aporta cune na bienestar di nos Pais Aruba. Laga nos sigui traha den amistad y union pa fortifica nos Pais. Nos diferencia ta locual ta enrikece nos y nos respet ta locual ta uni nos.

Disfruta di e Encuentro Multicultural, un bunita forma pa comparti y experiencia cultura di tur nacion. Paso... 'Cultura bo tin cu bib'e'!"

CENTRALE BANK VAN ARUBA

Anuncio di fayecimento

Gerencia y personal di Centrale Bank van Aruba ta anuncia fayecimento di

Señor Hipolito Pereira
Mihor conoci como 'Poli'

Tata di nos colega Edwina Pereira.

Nos ta extende nos mas sincero condolencia na Edwina, esposo Jeffrey, yiunan y demas famia. Nos ta desea nan hopi forsa den e dianan dificil aki.

Cu señor Hipolito 'Poli' Pereira sosega na paz.

A.T.A.: ACB a brinda experiencia unico na 12 profesional di programa 'Meeting & Incentive' di Merca y Canada

Aruba Convention Bureau (ACB), como parti di Aruba Tourism Authority (A.T.A.), a yama bon bini na diesdos profesionalnan importante di companianan di 'Meeting & Incentive' di Merca y Canada, cu ta responsabel pa organisa diferente reunionan anual den Caribe, pa asina por asisti na e 'Destination Review' cu ACB ta organisa dos biaha pa aña. Por a conta cu presencia di profesional di e industria manera Extu, You've Arrived, IME Connect, Wings Unlimited, Brightspot Meetings & Incentives, Conference-Direct, Augeo Marketing, SDI Meetings, Wynford Group, y Mainstay Marketing. Cu bishita di e grupo aki, Aruba ta posiciona su mes como un potencial significante pa gruponan corporativo y incentivo, cu ta conta cu un contribucion substancial economico.

E programa excepcional aki tabata e resultado di un esfuerzo colaborativo entre diferente hotel y Destination Management Company (DMC), cu e meta di comparti e esencia local autentico y producto di Aruba den tur aspecto. A duna Bon Boni cu un caluroso recepcion na Pepe Margo Distillery, e programa a ofrece un bista di e centro di Aruba complimenta pa un dushi plato. E itinerario a conta cu un mainta di desayuno distinto na Hofi Shon Shoco na Parke Nacional Arikok, unda participantenan por a absorba y admira e naturalesa di Aruba. A continua na explora e isla pa asina revela mas di e paisahenan natural, captivante, y bunita cu Aruba tin pa ofrece. Un punto culminante di e programa tabata un brunch impresionante abordo di Monforte III, unda Papillon Aruba a orchestra un sinfonia culinario, transformando e excursion riba laman den un experiencia culinario inolvidabel.

A culmina e bishita na museo historico Fort Zoutman, cu presentacionnan fascinante y vibrante di Popcorn Dancers den trahenan tradicional, complimenta pa e energia dinamico di Carnival Dancers.
Cu un seleccion di cuminda a celebra specialidadnan regional, caminda cu participantenan a embarca na un biahe gastronomico segun herencia culinario y rico di Aruba. Cu un obsekio unico traha na man y localmente pa Lava Studio Aruba, participantenan por a hiba e esencia di Aruba bek cu nan.

E programa a inclui e aspecto importante di Responsabilidad Social Corporativo (CSR) caminda cu a empodera cada participante pa contribui cu un regalo como donacion na Stichting Sonrisa, y asina aporta na e comunidad local durante di nan bishita. Cu esaki, ACB ta promove un cultura pa cu inclusion di Responsabilidad Social Corporativo (CSR) local den e cliente nan su programa na Aruba.

Tocante Aruba Convention Bureau:
Aruba Convention Bureau (ACB) como parti di A.T.A. ta dedica na promove Aruba como un destinacion atractivo pa organisa reunion, biahe incentivo, conferencia, y exibicion (MICE) na companianan internacional. Pa medio di socionan strategico y servicio di calidad mundial, ACB tin como meta pa atrae y sostene eventonan cu ta contribui na cresemento y desaroyo economico pa Aruba.

Graduadonan grado di bachelor maestro di Wiskunde

Dialuna 6 di mei 2024 Stephany Werleman, convincentemente cu su investigacion (assessment), a haci e examen final pa conclui su estudio bachelor Lerarenopleiding Wiskunde na e facultad di Arte y Ciencia (FAS).

Universidad di Aruba a percura den e ultimo 11 aña pa suficiente maestro segundo grado di Wiskunde (bachelor) den enseñansa avansa na Aruba. E aña academico aki e ultimo studiantenan ta finalisa nan estudio y e bachelor Lerarenopleiding Wiskunde ta yega na su fin. Anteriormente e aña academico aki Shiu Kei Fan y Lubienshka Dijkhoff a obtene nan grado di bachelor maestro di Wiskunde.

Universidad di Aruba ta felicita Shiu Kei Fan, Lubienshka Dijkhoff y Stephany Werleman sinceramente cu e resultado obteni y ta desea nan hopi exito.

A introduci e proyecto Ra Ra Ra Kinder Geheugenspel na Arco Iris Kleuterschool

Diaranson mainta, Minister Endy Croes hunto cu Sra. Josianne Coutinho a bishita Arco Iris Kleuterschool pa introduci e proyecto Ra Ra Ra Kinder Geheugenspel. Sra. Josianne Coutinho a elabora cu proyecto RA RA RA ta un wega di memoria cu el a traha algun aña pasa, pa inspira y educa nos muchanan na un manera dibertido di nos flora y fauna. E wega ta pa e muchanan di tur edad, pero specialmente pa e alumnonan di kleuterschool y klas 1, klas 2 y klas di scol basico.

Con e wega ta traha?

Un maestro of alumno cu ser eligi ta sinta dilanti di e klas. E persona aki lo mester usa un banchi pa cabes y un carta cu lo ser poni riba e banchi y no ta permiti pa mira e carta. E persona lo mester adivina ki tipo di bestia tin riba dje. E klas lo sigui splica mas tocante e bestia sin bisa e nomber. Asina cu tin suficiente informacion tocante e bestia, e persona cu tin e carta lo mester adivina e nomber di e bestia. E maestro por siña e studiantenan mas tocante e bestia door di habri e carta y lesa e texto cu tin den dje. E meta ta pa ora e muchanan crece nan tin mas aprecio pa nos naturalesa y nos gerencia.

Cabesante di Arco Iris Kleuterschool Sra. Nelly Orman a indica cu e scol a ricibi un presentacion breve, pero cu hopi contenido di e proyecto. Tambe por a presencia e reaccion y participacion positivo di e muchanan. E ta un material cu tin hopi contenido cu lo siña e alumnonan di nos flora y fauna. Ademas di esaki, e tin e parti didactico aden. Sra. Orman a indica cu e ta un hoya di material y cu na scol sigur lo haci uzo di dje den e curiculo diario.

Persona Hulandes-Europeo kier a haci trabao di Narco-galiña pero despues di a guli basta bolita ela bira hopi malo

Diahuebs madruga a drenta informe di cu na Westpunt un persona cu tabata guli bolitanan di droga a bira basta malo, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya ya caba ambulance tabata na e sitio y tabata atendiendo e dama Hulandes Europeo cu tabata guliendo e bolitanan di droga. Na dado momento el a bira malo y mester a hib'e cu hopi urgencia pa hospital. Bao sirena ambulance, escolta pa polis, a bay hospital cu e muhe aki.

Kitesurfer a cay dal abao y a fractura parti di su curpa

Diaranson atardi laat a drenta informe di cu un windsurfer a cay y herida su mes seriamente na Boca Grandi, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e kitesurfer a cay y fractura su heup of otro parti di su curpa y tabata keha di basta dolor. Na yegada di e ambulance nan a atend'e y a transport'e pa hospital.

Na Sero Patrishi un grupo di cacho riba caya a morde homber di 73 aña lag'e ta sangra

Diaranson atardi a drenta informe di cu un grupo di cacho riba caya a morde un persona banda di e supermercado na Sero Patrishi. Mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu un grupo di cacho a ataca y morde un homber di 73 aña lag'e ta sangra. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima y a transport'e pa hospital.

Polis a bay companashi pa papia cu yiu cu ta yega y sali ora e kier f'ey cas

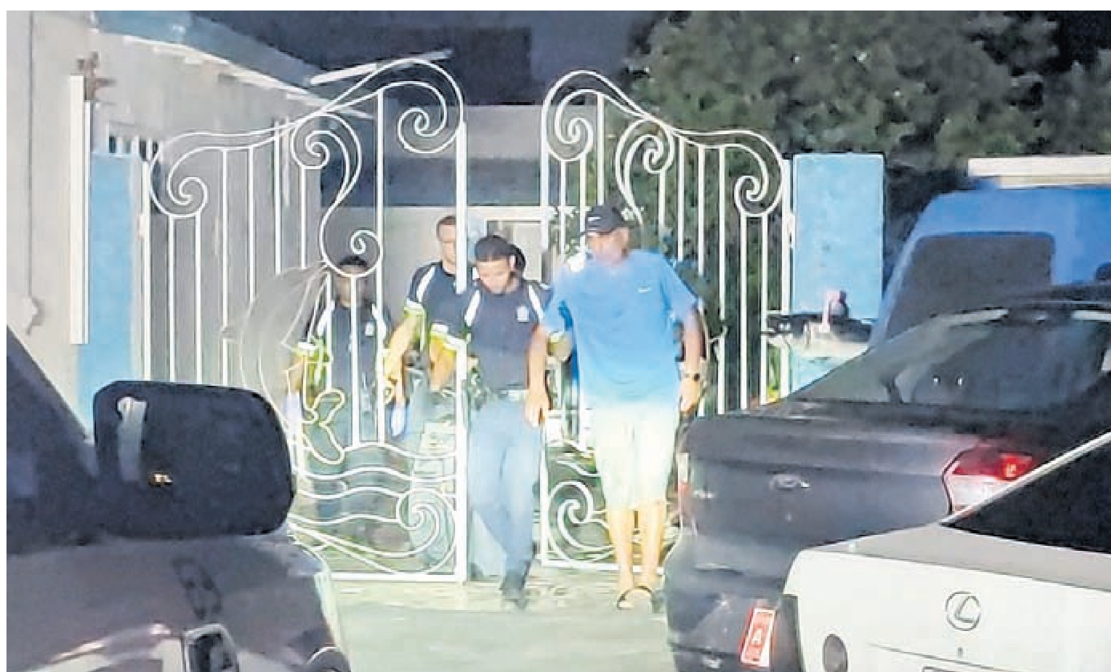
Diahuebs madruga a drenta informe di un problema familiar unda un mayor a pidi polis pa bin papia cu su yiu cu ta yega cas y sali ora cu e kier pa splik'e cu e no por sigi haci esey y cu na cas tin regla y mester cumpli cu esakinan.

Polis a haci su maximo esfuerso pa bisa e yiu pa e compronde regla y respet.

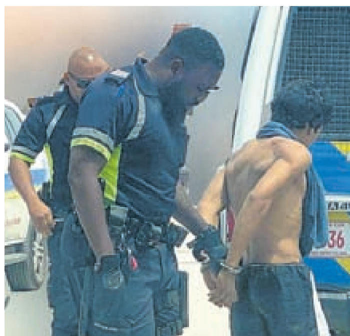
Turista masculino poni porta afo despues di a insulta e damanan na un residencia

Diahuebs madruga a drenta informe di cu tin un problema cu turista masculino na Bakval, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un turista masculino cu nan a bay atende na un lowrise hotel. E homber a bebe y a insulta y busca problema pero ora el a wak polis el a bira trankilo y mirando esey polis a lag'e ayanan. Pero despues el a bay na e residencia unda e ta keda cu mas hende y el a bolbe cuminsa cu su nsultonan y e damanan a sak'e porta afo cu su maleta ya cu nan no kier e mas eynan. Mirando cu e ta bebi, polis a bay warda pa e pasa su wayaba y den dia wak unda otro e lo bay keda.

Hoben ta menasa mama pa no dun'e placa pa droga

Diahuebs merdia a drenta informe di cu un yiu cu na varios ocasion a lanta contra su mama a bolbe lanta contra di dje y ta menasa di causa un daño.

Mesora a dirigi un patruya na e sitio. Na yegada di e patruya a bin compronde cu e yiu ta menasa su mama ya cu no ta dun'e placa pa e cumpra su droga. Polis a deten'e y a hib'e na recherche cual a duna ordo di su detencion. Droga ta daña bo cerebro y bo mesun mayornan tambe ta sufri.

Taxista sin rijbewijs y sin seguro ta causa accidente na Madiki

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente na Lucianitastraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e taxista no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay subi e crusada pura pero dal tras di un Toyota Passo cu a slow down pa e drempel. Afortunadamente ningun hende a resulta herida. Pero ora a bay controla e papelnan a bin resulta cu e taxista no tabata tin su rijbewijs, ni por a mustra seguro.

Accidente entre 3 auto a laga 3 hende den hospital

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida banda di Oranjestad Laundry, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata un accidente cu 3 auto envolvi unda e Nissan March a subi crusada sin duna preferencia na un suv Ford Ecosport cu a dal e mand'e bay dal e trafico contrario.

Na yegada di e ambulancenan, a transporta 3 di e 5 persona herida pa hospital.

Ladronnan ta sigui kibra y drenta horta for di auto den Oranjestad

Diaranson anochi a drenta informe di un caso di kiebro cu ladronicia for di un auto stacion den parkinglot di Oranjestad, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e ladron a logra bay cu algun pertenencia pero e gasto di e bentana kibra ta mas di locual nan a bay cune. Polis a tuma e keho di e kiebro cu ladronicia for di auto.

Palo di luz a bin abao na Alto Vista causando interupcion di coriente

Diahuebs atardi a drenta informe di cu tin un palo di luz a bin abao na Alto Vista y ta obstaculisando e pasada riba e caminda di tera, mesora a dirigi tanto polis como ELMAR na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin haya un palo di luz grandi su so memey di caminda. For di bisiñanan a bin compronde cu truck a pasa ranca y a kibra esaki. ELMAR a calcula cu lo tarda mey ora pa e drecha e situacion.

Persecucion tras di 3 scrambler a termina cu 2 detencion y 2 scrambler confisca

Diahuebs anochi a drenta informe di cu tin 3 motociclista riba scrambler lo ta haciendo maniobranan peligroso bayendo pabao riba e "green corridor". Mesora e unidadnan di e brigada motorisa a ser informa y a sali bay pa nan.

Na L.G. Smith blvd banda di ex-D.O.W. e prome motociclista a para pero e otronan a sigui bay pabao. Na rotonde Sasaki un a bay direccion di Tanki Flip mientras e otro a sigui bay nort. Esun cu a sigui bay nort a haci un mal maniobra y a dal abao na e rotonde banda di Superfood. Esun cu a bay Tanki Flip a tuma direccion pa Ponton y como cu e no kier para y pa evita esaki caba den un desgracia polis a stop cu e persecucion. E 2 motociclistanan a ser deteni y nan scramblernan confisca.

Persona haya burachi atrobe mal benta den supermarket

Diahuebs mainta a drenta informe di cu tin un muher pata pata benta abao drumi riba vloer den un supermercado na Eagle, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin encontra cu e conosida tabata burachi actual. Polis a purba lant'e pero no kier, ni por a lanta. Polis a pidi e vehiculo di transporte pa asina logra hib'e su cas no mucho leu di eynan.

Polis a bay controla un auto sospechoso para pabao di Parke Curason Jaburibari

Diahuebs madruga a drenta informe di cu tin un auto sospechoso para pabao di Parke Curason Jaburibari, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin encontra cu un persona drumi den auto. Polis a lant'e y a bin compronde cu e tabata sinti un poco cansa y a para e auto pa e relax y recupera pa djey sigui su caminda pa cas. Polis a bis'e sosega un rato mas y bay su cas.

Testnan ta haya cu hermentnan di AI facilmente ta crea mentira di eleccion for di voz di lidernan politico conoci

(AP) — Mientras eleccion cu hopi den wega ta acerca na Merca y Union Europeo, hermentnan di inteligencia artificial disponible publicamente por ser usa facilmente como arma pa propaga mentira convincente di eleccion den e voz di figuranan politico lider, segun un grupo di derechonan civil digital a bisa ayera.

Investigadornan na e Centro pa Combate Odio Digical basa na Washington, D.C., a test seis di e hermentnan mas popular di AI pa clona voz, pa mira si nan lo genera clip di audio di cinco declracion falso tocante eleccion den voz di ocho politico Mericano y Europeo prominente.

Den un total di 240 test, e hermentnan a genera clonnan convincente di voz den 193 caso, of 80% di biaha, e grupo a haya. Den un clip, un presidente Mericano, Joe Biden falso ta bisa cu oficialnan di eleccion ta conta cada un di su votonan dos biaha. Den un otro, un presidente Frances, Emmanuel Macron falso ta adverti ciudadanonan pa no vota pa motibo di menasa di bom na e urnanan.

E hallazgonan ta revela un gap remarcable den salvaguardianan contra uso di audio genera pa AI pa engaña votadornan, un menasa cu ta preocupa expertonan cada bes mas, mientras e tecnologia a bira mas avansa y accesible. Mientras cu algun di e hermentnan tin regla of barera tecnologico poni pa stop desinformacion di eleccion di wordo genera, e investigadornan a haya cu hopi di e obstaculonan aki tabata facil y lihe pa evadi.

Solamente un di e companianan di cual e investigadornan a usa su hermentnan, a responde despues di varios solicitud pa comentario. ElevenLabs a bisa cu tabata constantemente buscando manera a reforsa su salvaguardia.

Cu tiki ley na vigor pa preveni abuso di e hermentnan aki, e falta di auto-regulacion di e companianan ta laga votadornan vulnerable pa decepcion genera pa AI den un aña di eleccionnan democratico significante rond mundo. Votadornan di UE ta bay urna den eleccion parlamentario den menos cu un siman, y eleccion primario na Merca ta andando prome cu eleccion presidencial e herfst aki.

E centro – un nonprofit cu oficina na Merca, Reino Uni y Belgica – a conduci e investigacion na mei.

Investigadornan a usa e herment di analitica online Semrush pa identifica e seis herment di AI di clon di voz cu e mayor cantidad di trafico web mensual organico: ElevenLabs, Speechify, PlayHT, Descript, Invideo AI y Veed.

Despues, nan a entrega clipnan real di audio di e politiconan papiando. Nan a duna instruccion na e herment pa impersona e voznan di e politiconan dunando cinco declaracion sin base. Un declaracion a adverti votadornan pa keda cas memey di menasa di bom na e urnanan. E otro cuatro tabata diferente confesion – di manipulacion di eleccion, gañamento, uso di fondo di campaña pa gasto personal, y bebe pildo fuerte cu ta causa perdida di memoria.

Ademas di Biden y Macron, e hermentnan a haci copianan di e voznan di vicepresidente Mericano, Kalama Harris, ex-presidente Mericano, Donald Trump; prome minister Britanico, Rishi Sunak; lider di Labor Britanico, Keir Starmer; presidente di Comision Europeo, Ursula von der Leyen; y comisionado di mercado interno di UE, Thierry Breton.

E hallazgonan ta yega despues cu clipnan genera pa AI ya a keda usa den intentonan pa manipula votadornan den eleccionnan rond mundo. Ademas, otro formanan di medionan genera pa AI tambe ta causa preocupacion pa experto-, legislador- y lidernan di industria tecnologico. OpenAI, e compania tras di ChatGPT y otro hermentnan popular di AI generativo, a revela diahuebs cu a identifica y interumpi cinco campaña online cu a usa su tecnologia pa manipula opinion publico riba asuntonan politico.

Herederonan di Maradona ta perde bataya den corte pa blokea findishi di trofeo di bala di oro di Cup Mundial

(AP) – Un corte Frances a duna veredicto cu e findishi di un trofeo entrega na e fayecido Diego Maradona despues di Mundial 1986 por bay door segun planea, a pesar di oposicion di su herederonan.

Herederonan di Maradona a purba di stop e findishi di e trofeo di Bala di Oro cu el a ricibi pa ta e miho hungador di Mundial 1986 door di cuminsa un procedura hudicial urgente.
Gilles Moreu, abogado di herederonan di Maradona, a bisa AP cu veredicto diahuebs "no tabata faborable" y a bisa cu ta bay apela. E trofeo ta programa pa su findishi proximo diahuebs na Paris door di cas Aguttes, cu no a duna comentario inmediato riba e veredicto.

E Bala di Oro tabata desapareci pa decadas despues cu el a desaparece den circunstancianan incierto y apenas recientemente a aparece di nobo. Herederonan di Maradona ta bisa cu e trofeo a ser horta y a bisa cu e doño actual no tabatin derecho pa bend'e. Aguttes a bisa cu e trofeo a reaparece na 2016 entre otro lotenan cu a adkeri for di un coleccion priva den findishi na Paris.

Moreu a bisa cu presidente di corte Nanterre pafo di Paris a considera e actual doño di e trofeo, identifica como Sr. Benchaieb, "mester keda considera como actuando di bon fe."

Benchaieb y Aguttes a bisa cu ora el a cumpra e trofeo varios aña pasa, e no tabata na altura cu e tabata horta. "E Ballon d'Or ta un pida unico di propiedad, cual yiunan di Maradona kier back," Moreu a bisa. "Mi clientenan ta extremadamente tristo pa decision di corte."

Awe ta apertura di Weganan Escolar 2024

E gran apertura ta inicia 6 or di atardi na Stadion Nadi Croes y Crismo Angela

E evento deportivo tan spera pa nos mucha- y hobennan ta tuma luga diasabra awo, 1 di juni 2024. E gran apertura di Weganan Escolar 2024 ta inicia 6 or di atardi na Stadion Nadi Croes y Crismo Angela cu desfile di 45 scol, show di baile di NTG & NLG dirigi pa Marisol Peña, presentacion di Gihae Gymnastics Aruba, entretenimento di brassband y entrada di antorcha Olimpico.

E aña aki 1300 alumno di 45 scol preparatorio, basico y secundario cu a cualifica lo competi contra otro pa conkista e titulo maximo. E participantenan lo competi den diferente disciplina entre otro, beach tennis, volleyball, futbol, badminton, "kids athletics", We Baile y We Mente. Minister Endy Croes y IBiSa ta invita e comunidad di Aruba pa bin apoya nos streanan di mañan durante e competencianan di Weganan Escolar 2024.

Pelea di Mike Tyson contra Jake Paul posponi despues di episodio di salud di Tyson

(AP) – E pelea di Mike Tyson contra Jake Paul a keda posponi despues cu Tyson, 57, a bira malo durante un vuelo weekend ultimo.

Tyson y Paul a bisa diabierna cu nan ta bay anuncia un fecha nobo pa e pelea proximo siman. Nan tabata programa pa reuni dia 20 di juli na Arlington, Texas.

Tyson a bira malo durante un vuelo for di Miami pa Los Angeles diadomingo ultimo, y personal di emergencia a bin topa e avion. Representantenan di Tyson a atribui e episodio na un problema cu ulcera.
"Durante un consulta di siguimento diahuebs cu profesionalnan medico riba su problema recien cu ulcera, e recomendacion ta pa Mike Tyson haci training minimo te leve durante proximo simannan y despues bolbe na training completo sin limitacion," e promotornan di e pelea a bisa den un declaracion.

Tyson no a bringa profesionalmente desde juni 2005, pero e tabata training regularmente pa varios aña. El a bringa Roy Jones Jr. den un exhibicion di entretenimento na november 2020.
"Mi curpa ta den miho condicion general cu loke e tabata desde añanan 1990, y mi ta bay ta back na mi schedule di training completo pronto," Tyson a bisa den e declaracion. "Jake Paul, esaki por a gana bo un tiki tempo, pero na final bo ta bay ta knock out y fuera di boxeo permanentemente. Mi ta aprecia tur hende nan pasenshi y no por warda pa duna un prestacion inolvidable despues e aña aki."

Ticketnan cu ya a wordo cumpra pa e pelea na e stadion sede di Dallas Cowboys ta bay ta honra riba e fecha nobo di e pelea, e promotornan a bisa.

Paul, 27, ta un strea di YouTube kende a crea un carera exitoso di pelea en gran parti door di enfrenta artistanan marcial mixto y boxdonan.

"Mi ta sostene e posponemento di e evento completamente pa asina Mike Tyson no tin excuus riba nochi di e pelea," Paul a bisa. "Mi fanaticonan sa cu mi no kier enfrenta Iron Mike na nada menos cu su best, pues no kiboca: Ora e subi e ring cu mi, mi ta bay ta cla pa reclama mi W (victoria) cu un final sensacional."

Santa Rosa:

Bishita nos prome Mercado Santa Rosa grandi diadomingo awo

For di algun luna caba por a disfruta di varios Pop-Up Market aki na Santa Rosa. Sigur nos bishitantenan a keda masha contento cu esaki ta tumando lugar cu mas frecuente.

Bishitantenan tabata tin e oportunidad di cana rond haci nan compras y sigui nan destino pa otro puntonan di benta cu tambe tabata den e mesun horario y riba diasabra. Pero toch asina mes varios di nos clientela ta keda puntra pa nos mercado grandi. Claro nos como departamento responsabel pa duna semper tur sosten merece na nos productornan local a dicidi cu pronto lo organisa un Mercado Santa Rosa grandi manera custumber cu gran variedad di stand. Ta simplemente e fecha mester a fiha y ranca sali cune.

P'esey diadomingo awo bo ta cordialmente invita pa haci nos un bishita den prome Mercado Santa Rosa grandi cu mas di 30 tent cu diferente product local produci. Nos ta cuminsa for di 9'or di mainta te cu 2 di atardi. Caminda cu bo lo bay haya fruta, berdura, productonan produci na Aruba manera Jam, Pica. Juicenan fresco, batido di fruta fresco. Cosnan dushi, Bolo den diferente sabor, Kuki y Tert. Den berdura nos tin lechuga fresco produci na Aruba, Comcomber, Mushroom. Carni fresco no por

falta. E plato di cuminda crioyo pa completa e dia manera platonan di Pisca, Comcomber Stoba, Papaya Stoba, Sopi Carni, y un sin fin mas pa menciona di otro productonan cu bo lo bay haya unicamente den nos Mercado Santa Rosa diadomingo awo 2 di Juni cuminsando for di 9'or di mainta.

Manera semper nos ta haci un apelacion na tur esnan cu ta nos productornan invita pa por yega mas trempan posible pa haci bo setup y acomoda bo mes bou di bo tent concerni.

Esaki ta debi cu e gostumbrado publico grandi cu semper ta bishita nos mercado por cana libremente haci su compras sin tin mester di wordo stroba pa autonan cu ta drenta y sali. Claro ta bon pa bo mes cu tin un of otro procducto na benta si bo tey trempan bo ta sigur cu bo lo bebe awa limpi y e bishitante tambe por haci su compra serca bo sin tin estorbo y sin mester di keda warda riba bo.

Un biaha mas ta recorda bo bin haci nos un bishita diadomingo awo 2 di juni for di 9'or di mainta den nos Mercado Santa Rosa cu un ambiente sin fin y familiar manera gostumber y haci bo compras y disfruta un rato di e ambiente cu nos so por ofrece bo.

Diadomingo awo 2 di Juni, no lubida nos ta ranca sali cu nos mercado Santa Rosa for di 9'or di mainta te cu 2'or dia atardi manera abo a pidi, y nos ta cumpli.

Resultado Sorteo
Mei 31

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
4366	6620	8624	7492
6572	9634	SUPER5	6216
3589	6671	-	6749

MERDIA / **ANOCHI**

	MERDIA	ANOCHI
CATOCHI	Sorteo # 4282: 4552, 9521, 2491; MULTI-X: X2	Sorteo # 8256: 7202, 3518, 2826; MULTI-X: X2
BIG 4	Sorteo # 4282: 1864; MULTI-X: X2	Sorteo # 7300: 4795; MULTI-X: FP
1OFF	Sorteo # 2338: 3635	Sorteo # 2005: 4389
ZODIAC	Sorteo # 4282: 3814 Capricornio	Sorteo # 6059: 8169 Scorpio
LUCKY 3	Sorteo # 1156: 407; MULTI-X: X2	Sorteo # 989: 342; MULTI-X: X2

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	120.000,-	
0	x Match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA 04-21-22-24-30

Sorteo # 6488		Proximo Jackpot
1	x Jackpot	50.000,-
7	x Match 4	
203	x Afl 8,00	

MINI MEGA 01-19-26-29

Sorteo # 1667		Mega Ball 02
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
1	x match 4	700.000,-
11	x Afl. 500,00	
128	x Afl 50.00	
173	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 1.000.000,-**

WEGA DI NUMBER KORSOU
Sorteo #

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Paradera	San Lucas
Tel. 588 6638	Tel. 584 5119
EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

FDA ta adverti mayornan pa evita formula pa baby distribui pa compania di Texas a causa di contaminacion

(AP) - Oficialnan di salud Mericano a adverti mayornan di Texas pa no usa un formula bendi pa fabricante na Texas, pa motibo cu un bacteria peligroso a ser haya den un di e compania su productonan.

Food and Drug Administration a emiti e alerta diabierna contra Crecelac Infant Powdered Goat Milk Infant Formula, despues cu a colecta un muestra for di un tienda na Texas y el a test positivo pa cronobacter, cual pro causa infeccion mortal den babynan. E mesun bacteria aki a causa un escasez di formula pa baby den aña 2022 despues cu a detecta esaki den fabrica na Merca.

E formula di Crecelac a keda importa y distribui pa Dairy Manufacturers Inc., di Prosper, Texas segun FDA. Comunicadonan di prensa di FDA y e compania no a specifica unda e producto a ser produci y con ampliamente a distribui esaki na Merca. Mensahenan cu a laga pa e compania no a ser debolbi.

Siman pasa, e compania boluntariamente a pidi back e formula di Crecelac y otro marca, Farmalac, pa motibo cu nan no a ricibi aprobacion di FDA pa benta na Merca. E distribuidornan di formula mester entrega data na FDA su reguladornan unda ta mustra cu nan productonan ta cumpli cu standard nutricional di Merca.

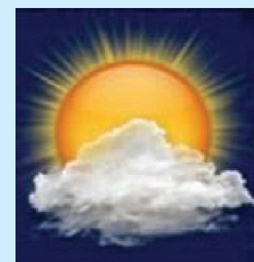
FDa a bisa cu test riba e producto di Farmalac no a detecta cronobacter, sinembargo mayornan y dunadornan di cuido mester evita usa e formula toch.

Cronocbacter por causa infeccion den sanger y otro complicacionnan serio den muchanan, incluyendo meningitis y heridanan den e sistema nervioso. E bacteria ta haya naturalmente den ambiente y tambe por drenta e formula despues cu habri e pakete.

Den aña 2022, investigadornan di FDA a cera un planta di formula na Michigan despues cu inspeccion causa pa 4 baby infecta cu a relaciona cu cronobacter, incluyendo dos morto, a demostra contaminacion amplio na e sitio.

CLASIFICADO

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubla cu un awasero pasahero
Den marduga y mayan: parcialmente nubla cu un awasero pasahero te breve

Temperatura maximo 34 grado celsius
Temperatura minimo 28 Grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 35 pa 39 grado celsius
UV index: 12

Bahada di solo : 7:02 pm
Subida di solo : 6:13 am

Biento:
Modera for di direccion oost-noordoost te oost-zuidoost;
Forsa 3 te 4 (12 te 30 km/ora, 7 te 16 nudo).
Durante di dia basta fuerte te fuerte den rafaga;
Forsa 5 te 6 (31 te 50 km/ora, 17 te 27 nudo)

Situacion general di tempo pa proximo 24 ora:
Humedad den region debi na un ola tropical cu ta moviendo bay west lo persisti. Esaki por induci algun awacero local durante proximo 24 ora cu tambe un chens chikito pa lamper cu strena. Mas aleu por bisa cu stof di Sahara den concentracionnan varia lo stroba visibilidad un poco y trece aire di calidad abou. Personanan cu tin problemanan alergico y tambe respiratorio mester tene cuenta cu esaki.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protegi di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil, entre 2 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan alrededor di 6 pa 7 pia.

Señor bin yudami
Cargami, djies un brasa dibo por calma mi dolor.
Brasami, consolami Señor
Abo so ta suficiente.

Cu inmenso dolor na nos curason, pero agradesido y conforme cu boluntad di Dios,
nos ta anuncia fayesimento di
nos esposa, mama, wela, ruman, tanta, sobrina, prima y amiga stima

Aixa Beatriz Richardson-Albus
*24-03-1946 - †28-05-2024

Na nomber di
Su mayornan:
†Leoncio Albus y †Carmen De Andreis
Kerido esposo:
James (Jimmy) Richardson
Yiunan stima:
Jessica Richardson y Miguel Garcia
Jurene Richardson
Ludmila Richardson
Nietonan stima:
Louis Richardson
Eloisa Maria Tromp
Su rumannan stima:
†Humberto Manuel Correa-De Andreis
†Lourdes Maduro-Albus y Gregorio (Rochi) Maduro
†Alida Albus
†Alvin Albus
Albert Albus
†Alonso Albus
Marcus Albus
Michael Albus

Su swa y cuñanan stima, Sobrino y sobrinanan, primo y primanan, ihanan,
Comernan y Comper.

Tantanan stima na Colombia:
Nancy de Castillo-De Andreis y famia
Ines Mattos-De Andreis y famia

Famia y amigonan:
Richardson, Albus, Maduro, De Andreis, Mattos, Avila, Castillo-De Andreis, Rosario-
Nuñez, Peña, Farrell, Sierra, Lacle, Commenencia, Solognier, Jimenez, Davelaar,
Croes, Pain, Correa Gneco, Tromp, Garcia, Krips, Williams, Melfor, Jansen, Istatia,
Schoop, De Meza, Rijke, Molina, Ras, Willems, Giraldo, Rancel, Ignacio, Lake, Calmes,
Quant, Malmberg, Labad, Adonis, Antersijn, Plaza, Barrios Perez

Miembronan di Asistencia Social Dakota
y demas famia na Colombia, Hulanda, Korsou, St. Maarten y Merca.

Ta invita pa acto di entiero cual lo tuma luga dialuna 3 di juni, 2024 na misa Birgen
di Fatima na Dakota for di 1or pa 4or di atardi y despues lo sali pa santana na
Sabana Basora.

Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of mas persona.
Despues di entiero no lo ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Mira con Dios a salba mi,
Tur mi confiansa ta den djE,
Mi n'tin miedo:
Señor Dios ta mi forsa, mi refugio.
E mes t'Esun cu a salba mi.
Isaías 12:2

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Anna Simeona Lucrecia Dirksen
Cariñosamente yama "Lucrecia of Tia"
*18-10-1955 - †24-05-2024

Na nomber di su:
Yiunan: Leo Kelly y yiu
Angel Kelly y Dilenia y yiunan

Nieto y Nieta-nan: Devyne Geerman na Hulanda
Leandra y Luis Angel Kelly

Ruman – nan: Vdo Emiliano (Emi) Dirksen y yiunan
Lucia Dirksen
Escolastico (Tico) Dirksen
Sixto Dirksen
Gisela Dirksen y Milo Werleman

Sobrino - Sobrina-nan: Rolando Dirksen
Evelina y Egbert Brete Dirksen y yiunan
Johnny Dirksen y Carol Dijkhoff y yiunan
Renald y Mary Dirksen y yiunan
Raul y Janine Dirksen y yiunan
Raymond y Alexandra Dirksen y yiunan
Randy Dirksen y Clarisa
Jane y Roberto Geerman Dirksen y yiunan

Manera Sobrino: Freddy Rina

Sobre Sobrino (a) nan: Eduard y Wency Brete y yiu
Ederick y Brillitte Brete y yiunan
Egbert y Jetzee y yiu
John y Sharlin Dirksen
Jean- Lyne y Jaimy-Lyne Dirksen
Mayron Dirksen na Hulanda
Rose-Anne Dirksen y yiu
Jessica Dirksen y yiu
Daniel Geerman
Susan Geerman y Norwin y yiunan
Stephany Geerman y Angelo y yiunan
Denilson Geerman

Manera yiu Bernadette Ellis
Manera nietanan: Arzulaine y Shantal Arzuza Avita
Ihanan: Lisette Bislip y Famia
Ederick Brete y Famia
Lesly Carranza

Personan Stima : Zeraida y Gregory y Maduro - Romero
Amigo - Amiga - nan: Lucia Koolman
Lucia Tiel
Lucia Smit
Rendy y Jesseliene Ras

Team Imsam * Dialyse : Olga, Blanca, Jane, Glenda, Inaria, Irene, Ricardo, Juraine, Suzy, Tessa, Lee, Deyanirah, Phlima, Cristine Haime na Hulanda
Stichting bejaarde huis Aruba† STA, Dr. Augustin Garcia y Dr. Alli Garcia y Lite Life

Primo y Prima nan Comer y Comper nan y demas famianan

ta invita tur bisiñanan,amigo(a)nan y conocir nan pa asisti na e acto di entiero cual lo tuma luga Diasabra 1 juni 2024 saliendo for di papilon 113 despues pa santana Catholico Santa maria na Santa Cruz. E Restonan di Tia lo ta Reposa for di 12' or di merdia pa 3:30 pm na papilon # 113

Adres pa Condolencia: Papilon113

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"This, then, is how you should pray:"
'Our Father in heaven,
hallowed be your name,
your kingdom come,
your will be done,
on earth as it is in heaven.
Give us today our daily bread.

Cu gratitud pa tur e añanan cu nos tabata afortuna pa comparti cu'ne, y pa tur e amor y alegria cu el a duna cada un di nos. E bashi cu e ta laga atras ta profundo, pero su alegria y amor lo keda den nos memoria y nos curason pa semper.
Cu tristesa nos ta anuncia cu nos ser stima a transcende pa bida eterno:

Edith Helen Eman-Eman
4 Juni 1927 - 28 Mei 2024

Casa: †Julius Sigfried Eman

Mama: †Margaret Eman
Tata: †Jan Godfried Eman

Yiunan:
Reinhard (Rayen) Eman
Sandra Eman

Nietonan:
Reinhard (Papito) & Zillah Eman-Fingal
Sue-Ellen Eman & Ashley Krosendijk
Alexandra & Bruce Arends-Oduber
Michael Eman
Stacy Eman
†Ivy Eman
Jurwin Besselink

Bisanietonan: JC, Zoë, AJ, Kianna, Max, RJ, Liam, Alexia-Aminah & Hendrix

Rumanan:
†Margareth Da Re-Eman y Famia
Alice Blandford-Eman y Famia †Albert Eman y Famia

Fiel acompañante: †Guillermo Felipe de la Cruz Eman

Primo(a)nan, subrino(a)nan, amistadnan, conocirnan, bisiñanan y demas famia
Dr. Marcel Ho Kang You y Assistentnan

Ta invita pa acto di despedida cu lo tuma lugar dialuna 3 di Juni 2024, na Kerki Protestant na Playa di 2:00 pa 3:30 di merdia. Pa 3:30 lo tene un sirbishi. Despues lo sali pa Santana Protestant na Playa.

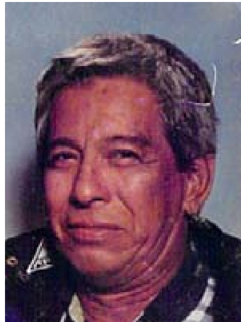
Prome y despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu tristesa pero agradecido pa tur loke nos a comparti cu ne nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Kok Sun Wong
Miho conosi como "Sithie"
*26-01-1937 -†28-05-2024

Na nomber di su:
Yiunan: Eugene Leroy King Wong y esposa Madeline Wong
Edwin Franklin Alexander Wong
Giovanni Wong y esposa Jenny Wong
Nieto(a)nan: Dylan J. Wong, Evelin Vargas, Brandon Wong, Jonathan Wong, Brian Wong, Jennifer Wong
Rumannan: Tyrone y Inger Wong-Pedersen y famia
†Philomena Wong
Jan y Niyom (Nikki) Wong-Janthong y famia
Yolanda y †Jacques Thönissen-Wong y famia
†Walter Wong y Olga Wong-Tromp y famia

Bon bisiñanan y demas famia: Wong, Tromp, Lopez, Marin, Vargas, Hernandez, Oduber, Arends.

Gradicimento special na Humberto Marin y Doris Lopez pa e bon cuido.

Nos disculpa si den nos tristeza nos por lubida algun famia of conoci

Ta invita pa acto di despedida cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home, diasabra 01 di juni 2024 di 7or pa 9or di anochi. Cremacion lo tuma lugar den ceno familiar.

Nos ta lamenta cu despues di despedida nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Dios ta amor...y amor ta Dios
Maske mi no ta na e mundo aki,
Tur dia mi ta banda di boso curazon,
Mi por stens di loke Señor ta hasi.
Salmo:31

Agradecido pa tur locual ela hasi pa nos,
Aruba Lions Club ta anuncia fayecimento di nos Miembro pa bida:

Lion Alfonso Mirep
Mihor conoci como "Fons"
*13-03-1923 - †20-05-2024

Na Nomber di:
Famianan den exterior, amigo y amiganan, conocirnan, ex clientenan di La Venezolana, Tienda Mirep, esnan cu a cuide, tur miembro di Aruba Lions Club.

Ta invita pa acto di entierro cual lo tuma lugar dialuna 3 di juni, 2024, na misa Pro Cathedral San Fransisco De Asis na Playa di 2.00pm pa 4.00pm.
Despues lo sigi cu cremashon den seno priva.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, lo mi no tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa."
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason pero conforme cu boluntad di Dios nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Hipolito A. Pereira
Cariñosamente yama: Poli
*22-08-1938 - †28-05-2024

Na nomber di su:
Esposa: Julieta Pereira-Winterdaal

Yiunan:
Sandra Pereira
Edwina Pereira y Jeffrey Matos
Judith Pereira
Mireya Pereira y Edwin de Weever
Alvin Pereira y Mariska Pereira-Koolman

Nieto y nietanan:
Jordan Pereira y Francis Rodriguez
Justin Matos
Kimberly Matos
Caleb de Weever
Abigail Croes
Nathan Pereira

Manera su yiu:
Chantelle Peña

Ruman:
Jolanda Pereira y famia

Swa y cuñanan:
Ciprian (Foyan) Winterdaal y famia
Oswald (Walty) Winterdaal y famia
Enrique (Fefe) Winterdaal y famia
Lucas Winterdaal y famia
George (Joy) Winterdaal y famia
Emerita (Emy) Inocencia y famia
Francisca (Chica) Peña y famia
Roosje Winterdaal y famia
Beltram Ras y famia

Subrino y subrinanan, primo y primanan, amigonan y conocirnan
Nelson Croes, Alex Rodriquez

Demas famia: Pereira, Winterdaal, Matos, de Weever, Koolman, Croes, Rodriquez, Werleman, Gil, Chai, van der Weide, Kelly, Flanegin, Bottaro, Ras, Solognier, Peña, Inocencia, Baptist, Tromp, Feliciana, Zievinger y Erasmus.

Condolencia lo tuma lugar na Royal Funeral Home diabierna 31 mei 2024 di 7'or pa 9'or di anochi.

Despedida lo tuma lugar na Royal Funeral Home diasabra 1 juni 2024 di 9'or pa 11'or di mainta. Cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Despues di despedida nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.
Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida algun famia of conocir.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Greta Ludwina Tromp
Mihor conoci como: "Wina"
*05-12-1955 – †23-05-2024

Na nomber di su
Mama: †Calista Tromp
Tata: Boysi Croes

Ruman nan: †Jorge Tromp
Marjo (Majon) Tromp y Annie Theophile y Fam
†Eric Tromp
Jose Albertico (Tico) Tromp na Hulanda

Subrino(a)nan: Michael Tromp na Alemania
†Cathy y Mark Tromp na Colombia
Mariolyn Tromp y Famia

Tanta y Omo: Aurita Hous y Famia na Curacao
Jossy Tromp y Famia
Demas Tanta nan y Omonan den feliz Memoria

Su Dushinan: Alysha y Alyshon Filiciana
Bisiña stima: Nadine Solognier cu a yude cu mi amor te na ultimo.

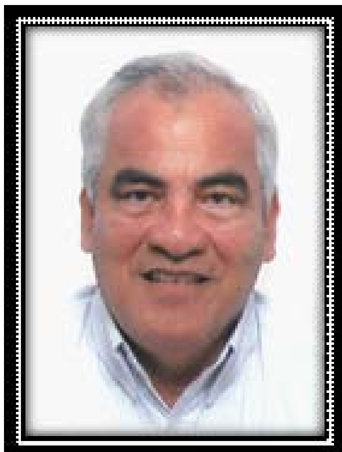
Prima y Primonan, Amigo y Amiganan, Bisiñanan di Sividivi y demas Famia:
Tromp, Croes, Solognier, Montaner, Hous, Obispa, Eights

Nos ta pidi nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of mas famia y concir.

Ta invita pa e acto di despedida cu lo tuma lugar diasabra 1 di juni na Aurora Funeral Home di 09:00 pa 11:00 am, sigi pa e acto di cremacion cu lo tuma lugar den seno di famia.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu honda pena y dolor na nos curason pero conforme cu boluntad di Dios nos ta anuncia fayecimento di nos Tata, Ruman y Omo

Hosé Francisco Figaroa
Mihor conoci como: "Jossy"
*05-03-1951 - †29-05-2024

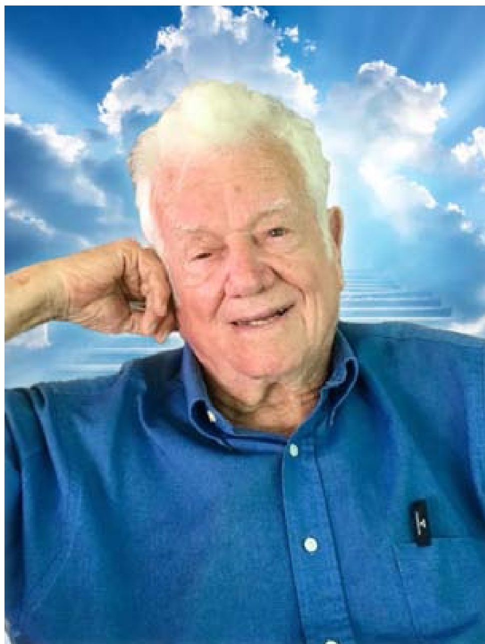
Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

"The Lord is my strength and my song"
Exodus 15:2

The beautiful Spirit
Has lifted my soul.
Though aging and faulted
I'm young and I'm whole!

Shafts of His splendor
Pierce every dark cloud:
Happy within me
I sing aloud!
-Roxie Lusk Smith-

With deep sorrow we announce the passing of our beloved father and opa

Pieter Bernardus (Benny) Aloisius Sloterdijk
*December 31st, 1924
†May 24th, 2024

Left to mourn his loss are his immediate family:
Son: Pieter Sloterdijk
Daughter: Carol Reed & husband, Danny
Granddaughters: Lisa Reed and Kim Johnson
Great granddaughters:
Emily Witt, Sarah and Julia Johnson
Sister-in-law: Althea Hassell and her son, Rudy Hassell, as well as many nieces and nephews throughout the USA and Saba as well as in Aruba.

Benny was predeceased by his loving wife of almost 72 years, Cornelia Hassell Sloterdijk, parents Eert and Orie Sloterdijk as well as three brothers, Edward, Arlington, and Ludwig Sloterdijk and three sisters, Stella Richardson, Stephie Croft, and Dena Johnson, and his son-in-law, Luppo Huizenga, and a number of nieces and nephews.
He will also be missed by his friends and caregivers, especially his longtime caregivers, Patsy Richards and Coolie Bhorasingh.
The funeral will take place on Saturday, June 1st, 2024 at
Pray Funeral Home in San Nicolaas.

The late Mr. Sloterdijk will be laid out from 2pm until 4 pm at Pray Funeral Home. Internment will take place in the Catholic Cemetery in San Nicolaas.

In lieu of flowers a donation towards a good cause will be highly appreciated.
There will be a box available at the funeral home for this generosity.

Nos ta aki nan pa buska y hanja e Reino di Dios y su Justicia prome cu nos TEMPO riba mundo caduca. Tur otro cos incluyendo e cuminda cu nos ta come , E comodidad Lujoso cu nos kier biba , E Poder y E Attenshon cu nos ta anhela, Ta Distrai nos di e proposito Principal di bida riba e mundo Aki.
~
Lukas 10: 20. Ma no regosihá den esaki, ku e spiritunan ta sometí na boso, ma regosihá ku boso nòmbernan ta skirbí den shelu.'
~
Cu dolor na nos curason pero conforme cu Dios su boluntad, nos ta anuncia fayecimento tragico di:

Jefferson Manuel R. Lopes
Miho conoci como "Jeff"
*05-11-1995 - †24-05-2024

Na nomber di su:
Casa: Briz S. Lopes Thomas
Subrina manera yiu: Elisha vanderBiezen
Mama: Prisca B. Winterdaal (bea)
Tata: Jeffrey A. Lopes
Suegra: Yalise V. Thomas- Martinez
Suegro: Rubert J. Thomas
Wela: Carla M Telg
†Julieta Winterdaal Erasmus
Welo: †Rafael Winterdaal
†Ceril Lopes
Rumannan: Jason Beaumont, Roger Steward, Rueben Lopes, Juneal Holder y Alexandra Lopes y tur nan famia.
Sua: Gregorio Vanderbiezen, Ricardo Thomas y Rayziel Thomas & Ivelisse Simon
Tantanan den exterior: Shirley Lopes y famia
Cindy Fernandez Lopes y famia
Skeeter Lopes y famia
Tanta na Aruba: Aileen Wever y famia
Emerita (Ita) Winterdaal y famia

Omo nan den exterior: Edgar Lopes y famia, Glenn Lopes y famia, Oswin Lopes y famia, Ulrich Lopes y famia, Milton Lopes y famia, Howard Hoek y famia, Clyde Hoek y famia,y Ray Lopes y famia
Omo nan na Aruba: †Luis Wever y famia
†Virgilio (Ovi) Winterdaal
Marco Winterdaal "Maiky"

Tur prima y primonan, coleganan di Compra, bisiñanan, amigonan y teamnan di futbol.
Famia nan: Lopes, Thomas, Martinez, Winterdaal, Erasmus, Luidens, Wever, Croes, Goedhoop, Lampe, Lacle, Ras, Martis, Rasmijn, Maduro, Fuentes, Barrera, Carrasquero, Cornelio, y demas famianan.
Un disculpa si por a lubida algun miembro di famia den e momento doloroso aki.

Acto di entiero lo tuma luga diasabra 01 June 2024 di 1or pa 4or di atardi na Aurora Funeral Home, despues lo sali pa santana Catolico Pastoor Kranwinkel na Paradera.

Despues di intiero no ta ricibi bishita di condelencia na cas.

Preferible colornan alegre.

Nos ta pidi pa NO tin fever dia di entiero. Danki na un y tur pa comprenshon.

31 MAY & 1 JUNE

9AM TILL 4PM

amc unicon

FAMILY WAREHOUSE SALE

AT OUR MEGA STORE

UP TO 80% DISCOUNT

FULL STORE 10% OFF ON CASH

TA BAI TIN DINO JUMP, COTTON CANDY Y POP CORN PA E MUCHA NAN

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 1 juni 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Natuur heeft gewonnen: Geen werkzaamheden toegestaan op of rond Isla di Oro

Pagina 3

Staatssecretaris Van Huffelen ontmoette leden van de LGBT+-gemeenschap

Pagina 5

WEB Aruba N.V. heeft een overeenkomst getekend met een Nederlands bedrijf

Pagina 6

ARUBAVANDAAG

Noodzaak wijzigingen in wetsontwerp RWZI-overdracht, aldus hotelmanager

Zoals gepubliceerd in Bon Dia Aruba, heeft de manager van Amsterdam Manor Beach Resort, de heer Jurgen van Schaijk, een open brief gestuurd aan premier Evelyn Wever-Croes, waarin hij zijn bezorgdheid uit over de wet op de privatisering van de RWZI-installaties en enkele belangrijke punten noemt die in de wet op de overdracht van de installatie moeten worden opgenomen.

De heer Van Schaijk geeft aan dat Aruba zich al vele jaren in een fase van snelle ontwikkeling bevindt, maar helaas is er alleen rekening gehouden met de voordelen van deze ontwikkeling en niet met de negatieve gevolgen die dit kan hebben.

Een van de negatieve gevolgen van deze snelle ontwikkeling heeft te maken met de RWZI-installatie, met name die in Bubali. De hotelmanager benadrukt dat door de grote en snelle groei het cruciaal was om deze installatie goed te onderhouden en de capaciteit uit te breiden, maar dit was niet het geval. “Er was simpelweg een gebrek aan wil om voldoende publieke middelen beschikbaar te stellen voor het onderhoud,” benadrukte hij.

Van Schaijk wijst erop dat opeenvolgende regeringen gedurende vele jaren volledig hebben verwaarloosd om nieuwe hotels op het rioolsysteem aan te sluiten, en dat onderhoud en uitbreiding van de capaciteit van de RWZI-installatie twee onderling verbonden aspecten waren. Hij geeft aan dat het duidelijk is dat het slechte beheer dramatische gevolgen heeft gehad voor de volksgezondheid, de natuur en het milieu.

Zoals bekend ligt de wet op de privatisering van de RWZI-installaties en de verbrandingsoven in het parlement te wachten op een datum voor behandeling. De manager van Amsterdam Manor Beach Resort benadrukt dat hoewel zij de privatisering steunen, dit hun zorgen niet van tafel veegt, die blijven groot.

Van Schaijk vermeldt dat de privatisering van de RWZI-installaties verre van een totale oplossing is, volgens het recente advies van de Raad van Advies. Hij benadrukt dat er duidelijk veel meer nodig is om de overlast van stank en vliegen te voorkomen en om ervoor te zorgen dat de gezondheid van toeristen en de bevolking niet in gevaar komt.
Hij benadrukt dat momenteel via de Bubaliplas er vuil water de zee in wordt geloosd tussen Eagle Beach en Palm Beach, wat uiteraard een gezondheidsrisico vormt, zoals vaak is aangetoond, onder andere in het rapport van CARMABI.

Hij voegt eraan toe dat het lozen van vuil water in de Bubaliplas en andere zoutvlakten, bekend als RAMSAR-gebieden, onherstelbare schade aan de natuur en het milieu veroorzaakt. “De regering moet zich hiervoor schamen. Alle soorten overlast van RWZI moeten onmiddellijk worden geëlimineerd,” benadrukte hij.

In deze open brief vraagt de manager van Amsterdam Manor Beach Resort aandacht voor de volgende aspecten die nog steeds nodig zijn om dit probleem op te lossen en vraagt hij om deze vier aspecten op te nemen in het wetsvoorstel voor de overdracht van het rioolnetwerk en de verbrandingsoven.

Ten eerste vraagt Van Schaijk de regering om een pakket noodmaatregelen te implementeren om de overlast te beperken totdat een nieuwe RWZI-installatie kan worden gebouwd.

Hij geeft aan dat Amsterdam Manor Beach Resort al vele jaren werkt aan het laten implementeren van noodmaatregelen door de regering om ervoor te zorgen dat de overlast van stank en vliegen zo beperkt mogelijk is.

Van Schaijk benadrukt dat de noodmaatregelen cruciaal zijn in alle opzichten, aangezien de RWZI-installatie in Bubali jarenlang ernstig is verwaarloosd en de uitbreiding van de capaciteit niet heeft plaatsgevonden zoals het had moeten gebeuren. De gevolgen hiervan, zoals beschreven in de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel voor de overdracht van het rioolnetwerk en de verbrandingsoven, zijn steeds concreter en zichtbaarder geworden met de tijd.

Het tweede aspect dat de hotelmanager de regering vraagt om op te nemen in deze wet, is de dringende bouw van een nieuwe RWZI-installatie met een capaciteit van minimaal 15.000 m³ op een andere locatie, of als het op de huidige locatie gebeurt, onder strikte voorwaarden.

Van Schaijk wijst in de brief erop dat de realisatie van een nieuwe RWZI binnen drie jaar mogelijk is, zoals Aruba Wastewater Sustainable Solutions NV eerder heeft aangegeven. “Daarom moet in het wetsvoorstel voor de overdracht van het rioolnetwerk en de verbrandingsoven worden opgenomen dat Aruba Wastewater Sustainable Solutions NV de nieuwe RWZI uiterlijk 1 juli 2027 op de bepaalde locatie moet realiseren, om te voorkomen dat dit opnieuw wordt uitgesteld,” benadrukte hij.

Het derde aspect dat de hotelmanager naar voren brengt, is dat de financiering van de benodigde investeringen voor de eerder genoemde aspecten op korte termijn moet worden gegarandeerd, evenals de jaarlijkse reguliere onderhoudskosten.

Hij vermeldt dat in het kader van de privatisering aanvankelijk werd voorgesteld om een nieuwe belasting in te voeren voor de ED-kaart. Later werd voorgesteld om de speciale verblijfsbelasting ('BBV') te verhogen en een deel van de inkomsten van de verhoogde BBV over te dragen aan Aruba Wastewater Sustainable Solutions NV. “Na 25 jaar strijd beschouwen wij dit als ‘om het even’ (maakt niet uit met welke methode),” benadrukte Van Schaijk.

Hij voegt eraan toe dat zij begrijpen dat er de afgelopen dagen een akkoord is bereikt met Nederland waarbij 16 miljoen florin beschikbaar is voor investeringen, maar dat er nog een bestemming voor dit fonds wordt gezocht. “Het kan geen toeval zijn dat de 16 miljoen florin die in 2022 op onverklaarbare wijze uit het budget van DOW (bestemd voor RWZI) werd gehaald, nu exact hetzelfde bedrag beschikbaar is; dit kan niets anders zijn dan ‘karma’,” benadrukte hij.

Het vierde en laatste aspect dat Van Schaijk naar voren bracht, is dat er normen voor stankoverlast moeten worden vastgesteld. Van Schaijk benadrukt dat het evenzeer noodzakelijk is om te voorkomen dat Aruba, zoals zij regelmatig doen in verschillende juridische procedures, blijft proberen de overlast van RWZI te bagatelliseren. Om dit te bereiken, moet wetgeving worden vastgesteld volgens de Europese richtlijnen, die Aruba Wastewater Sustainable Solutions NV onmiddellijk moet toepassen zodra de privatisering van de installaties heeft plaatsgevonden.

“We doen een beroep, in het belang van iedereen die Aruba in hun hart draagt, om de noodzakelijke wijzigingen in het wetsvoorstel door te voeren voordat dit wordt goedgekeurd, om te voorkomen dat de overlast nog lange tijd doorgaat en dat de toeristische pijler blijft wankelen en uiteindelijk kan instorten,” concludeerde Van Schaijk.

Natuur heeft gewonnen: Geen werkzaamheden toegestaan op of rond Isla di Oro

In maart veroorzaakte een foto van afval op een beschermd gebied, Isla di Oro, consternatie in de gemeenschap. Dit is een door de wet beschermd gebied en op 29 juni heeft de rechter van de eerste aanleg, Van de Leur, een uitspraak gedaan waarbij de natuur voorop werd gesteld.

De Stichting Parke Nacional Aruba (FPNA), samen met andere stichtingen zoals Stichting Scubblebubbles, Turtugaruba, Stichting Fundacion Proteccion y Conservacion di Commandeursbaai en de buurt, evenals Aruba Birdlife Conservation, hebben op 14 maart een zaak aangespannen tegen het Land Aruba en J.O.B Holding & Management V.B.A. Ze dienden een bezwaar in om zo Aruba Ocean Villas (AOV) te verbieden om welke werkzaamheden dan ook uit te voeren op of rond Isla di Oro.

Op vrijdag 5 april werd de zaak voor de rechtbank behandeld, waaruit bleek dat de ontwikkelaar geen enkele vergunning had voor de werkzaamheden op Isla di Oro. De vergunning werd pas aangevraagd na het ontvangen van de bevelsmaatregel. Bovendien had de ontwikkelaar in een interview met een ander lokaal medium aangegeven dat ze een strand wilden aanleggen, zand op het rif wilden storten, palapa's en kokospalmen wilden plaatsen en een gebied wilden creëren waar toeristen het gebied konden bezoeken.

De advocaat van de Stichting Parke Nacional Aruba (FPNA), Zuhaila Arendsz, benadrukte in een artikel dat Bon Dia Aruba op 7 april publiceerde dat volgens de wet deze plannen in strijd zijn met de bestemming van het gebied. Er zijn drie factoren die een belangrijke rol spelen: het is een rif, een natuurpark op het land met mangroven en het omliggende mariene gebied. Dit betekent dat het een zeer belangrijk gebied is dat beschermd moet worden. De wet geeft ook aan dat in dit gebied geen toeristische of commerciële activiteiten mogen plaatsvinden.

De zaak op 5 april bij de rechtbank werd uitgesteld omdat de advocaat V.M. Emerencia van het Land Aruba vond dat rechter A.H.M. van de Leur niet onpartijdig was en verzocht om wraking van de rechter, wat in het Papiaments "recusacion hudicial" betekent.

Volgens het proces-verbaal van deze zaak, dat onz redacteur in bezit heeft, verwees rechter van de Leur naar het deel waarin het Land Aruba verzekerde dat zij de erfpacht van het perceel niet zouden verlengen in 2026. De rechter verklaarde dat hij "vaak heeft ervaren en gezien dat het Land Aruba beslissingen neemt die in strijd zijn met de wet."

Op basis van deze opmerking gaf advocaat Emerencia aan dat "de rechter zijn partijdigheid tegen het Land Aruba heeft getoond" en daarom verzocht hij om wraking van rechter van de Leur.

Op 15 april verwierpen drie rechters van het HOF het argument van het Land Aruba en de zaak werd voortgezet met dezelfde rechter, mr. A.H.M. van de Leur.

FPNA is een organisatie die zich inzet voor de bescherming en het beheer van verschillende natuurreservaten in Aruba. In deze zaak hebben andere stichtingen zich aangesloten om hun inzet voor de bescherming van de natuur in Aruba zowel op het land als in de zee voort te zetten. Dit gebied vereist een hogere mate van bescherming vanwege de aanwezige natuurlijke en ecologische waarden. Op 15 juli 2020 werd bij Landsbesluit ACF benoemd als beheerder van verschillende gebieden met als doel de biologische diversiteit en de natuurlijke schoonheid van zowel de flora als de fauna van Aruba te behouden.

FPNA vroeg ook de rechter om het Land Aruba te verbieden om de erfpacht van dit perceel te verlengen omdat de erfpacht van dit perceel in 2026 afloopt. De rechter nam dit in overweging en honoreerde dit verzoek door de verlenging van de erfpacht van het perceel op Isla di Oro, die in februari 2026 afloopt, te verbieden.

Het is verboden voor JOB om welke werkzaamheden dan ook uit te voeren op of rond Isla di Oro zonder een bouwvergunning van het betreffende ministerie.

AOV stelde dat het land van hen was, dat zij de erfpacht hadden gekocht en dat zij het recht hadden om hun activiteiten uit te voeren op een manier die minimaal impact zou hebben op het milieu, eco-vriendelijk met palapa's, kokospalmen, zonnepanelen. Volgens hun zienswijze is dit voldoende om het gebied niet te schaden.

FPNA was het hier niet mee eens en stelde dat dit niet het geval is, "deze activiteiten hebben geen minimale impact, integendeel, ze veroorzaken veel schade." FPNA verwees ook naar twee rapporten, één voordat AOV hun bungalows daar plaatste en een onderzoek nu, waaruit bleek dat het gebied waar de bungalows staan volledig is verwoest, het hele ecosysteem is sterk achteruitgegaan, de mangroven zijn afgenomen, er is veel algen rond omdat het systeem zichzelf niet kan reinigen, de pH van het water is te hoog geworden. Je ziet dat de menselijke impact ook gevolgen zal hebben voor Isla di Oro wanneer ze daar beginnen met activiteiten," zei hij.

Experts van MPR presenteerden resultaten van hun onderzoek naar de stroomuitval

Toename in gemiddelde stroomonderbrekingen veroorzaakt door heliumblaas of vliegers in 2024

Tijdens een persconferentie deze week presenteerden de directeur van Utilities Aruba NV, Anthony Rojer; de directeur van Elmar NV, Anthony Irausquin samen met Amerikaanse experts van het bedrijf MPR de resultaten van het onderzoek dat de experts uitvoerden naar de stroomonderbrekingen bij ELMAR NV.

Dhr. Brian Curran van MPR gaf aan dat de experts hebben vergaderd met verschillende vertegenwoordigers van ELMAR om meer te leren over de stroomonderbrekingen die hebben plaatsgevonden, wat ELMAR eraan doet en om hun expertise en ervaring te delen, zodat er een goede weg vooruit kan worden ingeslagen en het stroomnet betrouwbaar kan worden voor alle betrokken partijen op het eiland.

Tijdens de conferentie lichtte MPR hun onderzoeksdoelstellingen, observaties en conclusies toe in twee grote gebieden en presenteerde hun aanbevelingen.

Expert van MPR, Katherine Inge, legde uit dat MPR twee hoofdonderzoekdoelen had. Het eerste doel was om de stroomonderbrekingen bij ELMAR in 2024 te onderzoeken, specifiek om de oorzaken van deze onderbrekingen te bekijken en om te zien of er vreemde trends in deze gegevens waren.

Het tweede doel van het onderzoek was om het driejarige onderhoudsplan van ELMAR te bekijken. Dit is een onderhoudsstrategie die ELMAR heeft geïmplementeerd om de betrouwbaarheid op het eiland te verbeteren. Ze zullen enkele uitdagingen bespreken die nodig zijn om dit plan te voltooien, evenals het projectmanagementbureau als een cruciale stap om deze onderhoudsstrategie te implementeren.

Tijdens hun onderzoek, gaf Inge aan, hebben ze vergaderd met belanghebbenden, de gegevens van de stroomonderbrekingen doorgenomen en de apparatuur van het bedrijf bekeken.

Volgens de door MPR gepresenteerde gegevens waren er tot nu toe in 2024 gemiddeld negen stroomonderbrekingen/blackouts per maand. Dit, volgens de experts, is ongeveer hetzelfde in vergelijking met voorgaande jaren.

Inge benadrukte ook dat de verdeling van de gegevens die de oorzaken aangeven die verband houden met externe factoren en de betrouwbaarheid van de apparatuur ongeveer gelijk waren in 2024. Ze gaf aan dat in voorgaande jaren de problemen met de betrouwbaarheid van de apparatuur een groter aandeel hadden in het totale aantal stroomonderbrekingen.

Ze merkte op dat toen ze naar vreemde trends zochten, ze ontdekten dat er nu een vreemde trend was die verband hield met stroomonderbrekingen veroorzaakt door heliumblaas en vliegers. Gegevens laten zien dat er in 2024 een toename was in het gemiddelde aantal onderbrekingen veroorzaakt door heliumblaas of vliegers per maand, met een toename in de afgelopen twee maanden, in tegenstelling tot voorgaande jaren, waar deze oorzaak minder vaak voorkwam.

Verwijzend naar de gegevens van de stroomonderbrekingen van 2020 tot 2023, legde Inge uit dat in termen van betrouwbaarheid van de apparatuur, de onderbrekingen/blackouts die hiermee verband houden de grootste impact hebben op frequentie en duur, wat betekent dat onderbrekingen veroorzaakt door problemen met de betrouwbaarheid van de apparatuur klanten vaker en langer beïnvloeden.

Zoals eerder vermeld, heeft ELMAR een onderhoudsplan geïmplementeerd om enkele van de gebieden aan te pakken die MPR in hun onderzoeksresultaten heeft aangegeven. Deze onderhoudsstrategie is gepland voor de komende drie jaar en het doel is om het aantal storingen van apparatuur dat onderbrekingen in het systeem veroorzaakt te verminderen.

Expert Spender Paul legde uit dat de gegevens laten zien dat storingen van apparatuur het grootste risico vormen dat ze op het eiland zien voor stroomonderbrekingen en een betrouwbare stroomvoorziening voor de burgers.

Het onderhoudsplan richt zich op de apparatuur die is geselecteerd omdat het de apparatuur is die het gemakkelijkst te onderhouden is op het eiland. Paul vervolgde met uitleggen dat dit betekent dat in termen van toegankelijkheid voor inspectie, testen en uiteindelijk vervangen, dit is wat ze beschouwen als de "laaghangend fruit" die eerst kan worden aangepakt.

Hij benadrukte dat het doel is om een balans te vinden tussen de praktische zin van onderhoud, de impact die het zal hebben op stroomonderbrekingen en ook de kosten van het uitvoeren van het onderhoud, zodat men gevoelig blijft voor de elektriciteitskosten op het eiland.

Paul merkte op dat iets wat uit het onderhoudsplan is weggelaten, de ondergrondse kabels zijn. Hij gaf aan dat een deel van de stroomonderbrekingen wordt veroorzaakt door ondergrondse kabels en dat dit verband houdt met wat hij eerder had genoemd over de mix van factoren en dat ze gevoelig willen blijven voor de elektriciteitskosten, omdat het onderhouden van deze apparatuur aanzienlijk hogere kosten met zich meebrengt dan wat nu in overweging is.

Verwijzend naar de huidige staat van de onderhoudsinspanningen, gaf hij aan dat er een aanvankelijke vooruitgang is om de doelen te bereiken, maar dat de start zeker langzaam gaat. Hij noemde dat dit te wijten is aan het gebrek aan materialen en apparatuur die nodig zijn voor het onderhoud. Ze voorspellen dat vanwege de lage voorraad van de apparatuur, de vooruitgang waarschijnlijk zal stoppen terwijl ze wachten op de nieuwe apparatuur.

Wat betreft de grootste uitdagingen die ze zien voor de voltooiing van de onderhoudsinspanningen van ELMAR, benadrukte Paul dat de eerste uitdaging is dat dit een groot project is voor ELMAR en een grote toename in het werk dat het personeel van ELMAR intern moet doen.

Hij gaf aan dat wat ze verwachten dat er zal gebeuren, is dat er enkele uitdagingen zullen zijn met het personeel voor dit werk, evenals uitdagingen met prioriteiten en concurrentie met belangrijke personen binnen ELMAR terwijl ze dagelijkse operaties beheren, terwijl ze ook het onderhoud aanpakken.

Een ander probleem dat naar voren kwam, is dat er een aanzienlijke hoeveelheid vervangende apparatuur en materialen nodig is om het onderhoud te voltooien. Hij voegde eraan toe dat wereldwijd dit al een probleem is omdat de toeleveringsketen van apparatuur en materialen worstelt met de vraag naar elektrische apparatuur.
Tot slot gaf Paul aan dat wat ze zien, is dat deze onderhoudsinspanning een significante verandering brengt in de manier waarop ELMAR voorheen zaken deed en dit zal enkele organisatorische uitdagingen binnen ELMAR met zich meebrengen.

De expert merkte op dat ze kunnen verwachten, vooral met de snelheid waarmee ze het onderhoud aanpakken, dat er uitdagingen zullen zijn met communicatie, coördinatie en planning binnen de verschillende afdelingen die nodig zijn om dit met succes te bereiken.

Hij voegde eraan toe dat ze verwachten dat deze verandering ook een verandering zal brengen in de rol en verantwoordelijkheid van de individuen binnen ELMAR. Paul benadrukte dat de prestatiecriteria en verwachtingen moeten worden afgestemd, niet alleen voor de inspanning zelf, maar voor de individuen binnen ELMAR die verantwoordelijk zijn voor het werk en wat het succes voor hen betekent.

Een nieuwe staatsonderneming... In dezelfde ouderwetse stijl...

Als er iets duidelijk is geworden gedurende de behandeling van de landsverordening ter instelling van de onderneming die de waterzuiveringsinstallaties moet gaan beheren, dan is het wel dat we een groot probleem hebben als het gaat om transparantie en tijdige planning bij de overheid. Er is ons duidelijk gemaakt dat er een grote urgentie bestaat om tot en oplossing te komen, maar daar hadden we de regering en diens parlementariërs niet voor nodig; het was overduidelijk dat we eigenlijk al te laat waren en verder uitstel niet kon worden geduld.

Dat maakt op zichzelf de nu gekozen oplossing niet de beste. De Raad van Advies (RvA) wees nadrukkelijk op de andere mogelijkheden die beschikbaar waren, zowel op organisatorisch als op financieel gebied, maar de regering koos een andere weg. De Raad wees op de recentelijk behoorlijk toegenomen overheidsinkomsten die de mogelijkheid zouden verschaffen om de renovatiekosten zelf te dragen. Ook werd de vraag gesteld waarom de installaties niet konden worden beheerd zoals tot nu toe het geval was, als een intern overheidsbedrijf, met verbetering van het management en de interne expertise, als nu toch het gehele huidige personeel wordt overgeheveld naar de nieuwe entiteit.

Het antwoord van de regering leek niet helemaal adequaat en het is te begrijpen waarom niet. Onder het mom van 'er moeten anderen komen om beter werk af te leveren' is het project in een nieuwe overheidsentiteit gestopt, op enige afstand van de overheid zelf, om ervoor te zorgen dat de financiering van het project niet bij zou dragen aan de publieke schuld. Als de entiteit geheel zelfstandig zou zijn dan bestaat de mogelijkheid dat Nederland de aanstaande schulden van die onderneming, de genoemde US$148 miljoen, zou hebben beschouwd als onderdeel van de overheidsschuld binnen het kader van de 'brede overheid' als basis voor de berekening van de schuldquote t.o.v. het BBP en dat op een moment dat de Arubaanse regering, terecht overigens, alle moeite doet om die schuldquote zo laag mogelijk te krijgen. Vandaar de optie om de onderneming onder de vleugels van het moederbedrijf Utilities te stoppen, een slechte keuze gezien de op z'n best middelmatige rol die deze vervult als toezichthouder van WEB en Elmar (water- en stroomvoorziening).

Ook wordt vermeld dat men het project niet onder kan brengen binnen een zogeheten 'PPP'-constructie, daar bij overeenkomst met Nederland, en als zodanig ook vastgelegd in de wijzigingen in de Arubaanse toezichtwet (LAft) in december j.l., dee constructie wettelijk wordt uitgesloten. De redenen voor dat verbod zijn ook duidelijk; de last van de afbetalingen op de huidige PPP-projecten drukken zwaar op de overheidsbegroting, naast de hoge interestbetalingen die al in de richting van de 20% van de overheidsinkomsten tenderen.

Des te verbazender is het nu om van de premier te vernemen dat het PPP-model om de hoek komt kijken als investeringsoptie, omdat het recente akkoord met Nederland die mogelijkheid opnieuw zou toelaten. Er staat geen letter hierover in de verklaring over het akkoord die de Nederlandse regering heeft doen uitgaan, reden om voorlopig de uitspraken van de premier onder de noemer 'persoonlijk inzicht' te plaatsen…

Wat het ontstaan van deze nieuwe overheidsentiteit in ieder geval niet doet is het geven van enige garantie dat voortaan sprake zal zijn van beter beheer en planning om ervoor te zorgen dat de installaties goed worden onderhouden en dat op tijd expansie van de capaciteit wordt ingepland, naargelang de eisen vanuit de economie en de gemeenschap.

Dan nog even iets over de kritiek van een van de parlementariërs op de premier, vanwege haar directe betrokkenheid bij het trustkantoor dat als bestuurder functioneert van een aantal hotelprojecten, waarvoor nu kosten moeten worden gemaakt voor het afvoeren van hun afvalwater.

Als antwoord op de, niet bewezen, beschuldiging verklaarde de premier ten overstaan van het parlement dat haar naam nergens geregistreerd staat als aandeelhouder van enig bedrijf. Dat kunnen we geloven maar als zij zelf geen bewijzen overlegt kan niemand dat ergens natrekken en waarom niet? Omdat tot op heden de overheid en een groot deel van de ondernemers de openbare inzage in het aandeelhoudersregister tegenhouden, tenzij een onderneming zelf beslist deze informatie vrij te geven. We zitten middenin de tegenstrijdigheid van enerzijds de verplichting van ondernemers om, onder internationale druk, hun 'ultimate beneficial owner bekend te maken aan bevoegde autoriteiten, terwijl lokaal gezien er geen enkele transparantie bestaat. Het is moeilijk te begrijpen dat de overheid voortdurend beweert 'bezig' te zijn met 'good governance', terwijl intussen de jaarrekeningen van de meeste overheidsinstantie achter worden gehouden zodat het publiek niets te weten komt.

De kritiek begon naar aanleiding van een publicatie van dit medium waarin verslag werd gedaan van een ambtenaar die ter rechtszitting zich liet ontvallen dat er een investering van bijna Afl. 4 miljoen moest worden gedaan voor de aanleg van de afvalwaterafvoer voor het hotel in Sero Colorado, wat kennelijk door de gemeenschap moet worden opgehoest. 'So much for transparency', zouden we zeggen, als dit voortaan en nog steeds de wijze van informatie aan het publiek is en blijft.

De regering zegt ook dat er nogal wat onzekerheid bestaat omtrent de werkelijke en uiteindelijke kosten van dit project. Dit kunnen we enerzijds begrijpen omdat er nog steeds geen duidelijkheid bestaat over een aantal onderdelen ervan, die eigenlijk ondergebracht hadden moeten zijn in een fatsoenlijk plan voor renovatie en expansie, als dat plan zou bestaan… Een duidelijk gebrek aan planning en transparantie.

Anderzijds, als het de overheid zelf is die, bewust, voorkomt dat de gemeenschap toegang krijgt tot informatie over een situatie, die in elk zichzelf respecterend land beschikbaar wordt gesteld, dan kan men niets anders concluderen dan dat men zaken doet zoals vanouds en dat we straks, als het weer veel te laat is, het volgende debacle mogen vernemen.

Staatssecretaris Van Huffelen ontmoette parlementslid Miguel Mansur en leden van de LGBT+-gemeenschap

Maandagmiddag, tijdens haar bezoek aan Aruba in het kader van de Gouverneursconsultatie, ontmoette Staatssecretaris Alexandra van Huffelen leden van de LGBT+-gemeenschap. Een van de personen die aanwezig was bij deze ontmoeting was het huidige parlementslid en fractieleider van ACCION 21 in het parlement, Miguel Mansur, die de ontmoeting deelde op zijn sociale media.

"Staatssecretaris Alexandra van Huffelen is een onbetwistbare kampioen van het Koninkrijk en al haar inwoners. Vandaag had zij een bijeenkomst met leden van de LGBT+-gemeenschap en besprak de vooruitgang, uitdagingen en de weg vooruit, waarbij ik de eer had om deel te nemen," verklaarde Mansur.

"Het was een kans om haar te bedanken voor haar eindeloze belangenbehartiging namens de eilanden, hun mensen en haar genereuze geduld. We zullen haar missen en de persoon die in haar plaats komt, heeft grote schoenen te vullen. We hopen haar in de nabije toekomst terug te zien in een rol binnen het Koninkrijk," sloot het parlementslid zijn publicatie af.

Zoals bekend, wachten de leden van de LGBT+-gemeenschap in Aruba op het vonnis van de Hoge Raad in Den Haag in de zaak van de openstelling van het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht in Aruba en Curaçao.
Aanvankelijk gaf de Hoge Raad aan dat zij op 31 mei, afgelopen vrijdag, hun uitspraak zouden doen, maar dit is nu veranderd en er moet zes weken langer gewacht worden. Op de website van de Hoge Raad, in het artikel dat het advies van de advocaat-generaal over deze zaak bevat, is te zien dat de nieuwe datum voor de uitspraak in deze zaak is verschoven naar 12 juli 2024.

Wat hetzelfde onderwerp betreft, heeft ook het Parlement van Aruba een nieuwe datum voor de behandeling van de wet om het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht open te stellen. Zoals bekend vond de eerste openbare vergadering om deze wet te behandelen plaats op 8 mei, maar na ongeveer 12 uur kreeg de wet 10 stemmen voor en 10 stemmen tegen, waardoor een nieuwe datum moest worden vastgesteld voor een andere openbare vergadering om een definitieve stemming te houden.

De volgende openbare vergadering om de wet voor de openstelling van het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht in het Parlement van Aruba te behandelen, zal plaatsvinden op 18 juni 2024.

Foto: Facebookpagina van parlementslid Miguel Mansur.

Is de nieuwe Rijkswet… Een overwinning voor Aruba…?

Aruba en Nederland zijn tot een overeenkomst gekomen op regeringsniveau om weer te gaan werken aan een nieuwe rijkswet voor financieel toezicht voor Aruba. Dat is op zich goed nieuws, maar het is belangrijk rekening te houden met wat dit inhoudt en wat niet. Dit vooral omdat de weg die tot op heden is bewandeld in deze kwestie geen reden tot enig optimisme geeft. De oppositie van de huidige Arubaanse regering tegen de rijkswet werd gebracht als een afwijzing door de Staten; de regering had gekozen voor het spelletje van zich te verschuilen achter de zogenaamde 'onafhankelijkheid' van de volksvertegenwoordiging, hoewel de regering zelf met tegenzin akkoord was gegaan met het voorstel voor de rijkswet.

Het laatste hoofdstuk in deze soapserie was dat het Arubaanse parlement de wijzigingen in de Arubaanse toezichtwet in december 2023 heeft goedgekeurd, maar er was geen duidelijkheid hoe men verder zou gaan. Daarover is nu duidelijkheid gekomen; er komt dus een rijkswet waarbij het bestaande voorstel wordt ingetrokken. Dat betekent echter niet dat een groot deel van het oude voorstel niet toch terugkomt in het nieuwe voorstel. Als we een blik werpen op wat nu is gepubliceerd over het akkoord dan blijkt dat het over dezelfde zaken gaat en dat kan ook geen verrassing zijn. In de rijkswet komt er een definitie van de begrotingsnormen en het kader voor het financieel beheer en hoe het financieel toezicht gaat werken. Ook werd medegedeeld dat het CAft aanblijft als adviseur van de Arubaanse regering en Staten en de Koninkrijksministerraad. Dat was allemaal al geregeld in het oude wetsvoorstel en in de Arubaanse wet, zoals gewijzigd in december 2023.

Het lijkt erop dat in de recente onderhandelingen men tot een soort afruil is gekomen waarbij de regering van Aruba zicht heeft gekregen op gunstigere leningsvoorwaarden in ruil voor het akkoord gaan met een nieuw voorstel voor een rijkswet. Maar dit akkoord komt wel met nog een voorwaarde die tot doel heeft ervoor te zorgen dat Aruba zich aan de afspraken houdt. Die houdt in dat de verlaging van de rente op leningen alleen geldt indien er voldoende medewerking is van Arubaanse zijde. Die medewerking moet ervoor zorgen dat het voorstel tot rijkswet uiterlijk 1 mei 2025 bij de Tweede Kamer is aangeboden. Als Aruba niet meewerkt blijft de rente op het hoge niveau van 6,9%.
Wat wel nieuw is in het nu gesloten akkoord is de afspraak om een gezamenlijk adviesvraag voor te leggen aan het IMF om te komen tot een nadere definitie van de begrotingsnormen. Dit lijkt ons een van de punten waarop geen overeenstemming kon worden bereikt en dat was te voorzien omdat bijvoorbeeld een verschil te zien was in de definitie van de groepen ambtenaren en medewerkers die betrokken zouden worden bij de personeelskosten van de – brede – overheid, tussen het wetsvoorstel tot rijkswet en de versie zoals goedgekeurd in de Staten van Aruba. Het Nederlandse voorstel omvatte meer groepen die werden beschouwd als bij te dragen tot de personeelskosten van het Land Aruba, om te komen tot de 10 procentnorm van het BBP, zoals gehanteerd door het IMF. Vandaar dus de gezamenlijke adviesvraag aan het IMF. Ook zal er discrepantie kunnen bestaan over de meerjarenplanning voor de begroting, waarbij de economische ontwikkeling in de komende jaren een bepaalde impact zal hebben op de begrotingsplanning en de financiële positie van het land en daarmee samenhangend op de capaciteit tot terugbetaling van leningen. Belangrijk in dit akkoord is de voorwaarde dat Nederland bereid is, naast de lagere rente op de coronaleningen, ook gedeeltelijk de leningen te herfinancieren die Aruba heeft afgesloten op de internationale markt, naargelang deze moeten worden afgelost. Dit met de toevoeging tot een geringe toeslag voor gemaakte kosten door Nederland. Als land met een 'AAA' status is de rente voor Nederland behoorlijk wat lager dan voor Aruba met diens 'BBB' status. Voor Aruba zelf geldt, naast de Nederlandse bereidheid tot steun, ook een eigen reden tot het overwegen van de mogelijkheid tot verlaging van rente. Dat heeft te maken met de wereldwijde tendens van een steeds hogere rentevoet, wat te voorziene gevolgen zal hebben voor de leningen die, als ze niet afgelost kunnen worden, geherfinancierd moeten worden.
Onderdeel van het akkoord is dat Aruba additionele wetgeving kan handhaven waarin zaken kunnen worden opgenomen zoals de "kwantificering van begrotingsnormen" en de mogelijkheid tot het instellen van een begrotingskamer, als adviseur voor de regering en het parlement van Aruba. Dit is een punt waarover het laatste nog niet is gezegd in Aruba, omdat er nog geen duidelijkheid bestaat hoe deze begrotingskamer gaat functioneren naast de Raad van Advies. Deze laatste is als grondwettelijk orgaan belast met de advisering van regering en parlement in alle wetsvoorstellen. Maar hiervoor zal ook wel een oplossing komen in die zin dat Nederland ook een stem heeft in de lokale regelgeving die tot stand moet komen. Het gepubliceerde bericht over het akkoord is daar duidelijk over: "Wijziging of vaststelling van de nationale regelgeving kan alleen met instemming van de Rijksministerraad."

Tenslotte de vraag of dit akkoord kan worden gezien als een overwinning voor de regering van Aruba. De Nederlandse regering heeft op een paar plaatsen het eerder ingenomen standpunt verzacht maar in aanmerking nemend dat daar tegenover staat dat er een rijkswet komt, plus een lokale wet die niet zonder toestemming van de Rijksministerraad kan worden gewijzigd, toont dat toch aan dat Nederland het doel kan bereiken om een zoveel mogelijk gelijk of gelijkwaardig wettelijk kader wenst te hebben voor het financieel toezicht op de autonome eilanden. Aruba is niet in staat dat tegen te houden, wat uiteindelijk goed voor ons is…

Om te voldoen aan de stijgende vraag,

WEB Aruba N.V. heeft een overeenkomst getekend met een Nederlands bedrijf

Gisteren hebben WEB Aruba en het Nederlandse bedrijf Bredenoord een contract getekend voor een tijdelijke installatie van een 20 Megawatt energiecentrale. Dit betreft een 'mobiele' centrale die zal dienen om aan de groeiende vraag naar stroom te voldoen, maar ook als back-up wanneer de RECIP-motoren hun verplichte onderhoud moeten ondergaan.

De ceremonie vond plaats op het terrein van de WEB-centrale waar de mobiele centrale zal worden geïnstalleerd. De centrale bestaat uit in totaal 18 containers van 20 voet die generatoren van 850 KW en Cummins-motoren bevatten, en zal operationeel zijn voor een periode van 2 jaar.

Aan het eind van juli zal de installatie van de motoren in de containers beginnen en het is de bedoeling dat ze in augustus in gebruik worden genomen. De mobiele centrale vergt huurkosten van ongeveer 5 miljoen dollar voor 2 jaar en de dieselkosten bedragen meer dan 11,5 miljoen dollar. De kosten voor het onderhoud van de componenten en hulpsystemen van de centrale worden geraamd op bijna 6,5 miljoen florin.

Recente economische ontwikkelingen, samen met de drastische toename van toerisme en bouwactiviteiten, gecombineerd met snelle klimaatveranderingen, hebben nieuwe uitdagingen opgelegd aan de energievoorziening van Aruba. Een missie van WEB is om 24/7 te zorgen voor voldoende kwalitatieve energie voor de gemeenschap en de industrie. Dit is de strategische verplichting van WEB, gebaseerd op een Masterplan.

Tijdens de ceremonie legde de CEO van WEB Aruba uit dat plannen altijd gebaseerd moeten zijn op prognoses, wat geen gemakkelijke taak is, en betrouwbare data is een cruciaal ingrediënt, naast professionele analyses.

Sinds mei 2023 is er een enorme toename in de vraag naar energie waargenomen. Op basis van betrouwbare gegevens wordt een verdere toename van de energievraag nu en in de komende jaren verwacht. Er wordt een verdere groei van de economie (en het toerismevolume) verwacht, maar ook klimaatverandering waarbij de temperatuur zal stijgen en hoog zal blijven. Men verwacht dat in september/oktober WEB een piekvraag van 165 tot 170 MW zal bereiken, terwijl de piek in 2023 155 MW was.
Omdat het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix nog niet is uitgebreid, hebben de motoren bij WEB overuren gemaakt, wat de uitdaging creëert dat, terwijl er productie moet zijn, de motoren ook uit dienst moeten worden genomen voor hun verplichte onderhoud. Het project voor een tijdelijke 20 MW energiecentrale maakt deel uit van WEB's kortetermijnplannen, om voldoende energie beschikbaar te hebben tijdens het warme seizoen. Intussen heeft WEB grote stroomverbruikers benaderd voor samenwerking om de energievraag te beperken. Op middellange termijn zal WEB batterijen installeren in Balashi om energie op te slaan, en ook de bestaande RECIP 3-centrale uitbreiden met twee extra motoren. Op de lange termijn zal Aruba als natie echt de uitbreiding van hernieuwbare energie dringend moeten realiseren.

De 'verloren autonomie'... Alweer thema in het debat...?

Het recente akkoord tussen de regeringen van Aruba en Nederland om te komen tot een rijkswet voor het financieel toezicht betekent nog niet dat die wet al werkelijkheid is geworden. Het is belangrijk om dit in gedachten te houden, gezien de mogelijke oppositie die – weer - kan bestaan tegen een dergelijke rijkswet.

Betekent het dat we weer een herhaling zullen zien van de weg die is bewandeld na de eerste interventie van de koninkrijksregering in 2014? De paar wijzigingen die nu zijn afgesproken, in vergelijking met het eerdere Nederlandse standpunt, zoals de bereidheid met een lage rente in te schrijven op leningen van de Arubaanse overheid die afgelost of opnieuw gefinancierd moeten worden, zouden dan het verschil moeten maken om nu te accepteren waar men zo lang, zo heftig tegen tekeer ging?

Er wordt bijvoorbeeld gesproken over het accepteren van het 'hybride' model dat de Arubaanse regering propageerde, maar heeft die optie nu werkelijk tot iets tastbaars geleid? Het akkoord houdt, volgens het verslag dat door de Nederlandse regering is gepubliceerd, in dat nadere regelgeving zaken zou kunnen bevatten zoals de additionele definiëring van begrotingsnormen en de instelling van een begrotingskamer. Met de opmerking erbij, zoals in een eerder redactioneel commentaar vermeld, dat in Aruba niets kan worden gewijzigd in die nationale regelgeving zonder voorafgaande instemming van de Koninkrijksministerraad…

We kunnen ons voorstellen dat in het parlement, na alle harde woorden die daar zijn gevallen, niet iedereen zomaar akkoord zal gaan met wat er nu op tafel komt te liggen en dat dit aanleiding zal zijn om het thema van 'verlies van (financiële) autonomie' nieuw leven in te blazen. Zoals in onze berichtgeving weergegeven, heeft de premier zelf ook dit thema aangeroerd tijdens haar presentatie, daarbij aangevend dat volgens haar die 'autonomie' al in 2014 was ingeleverd door de toenmalige regering, toen Nederland vond dat het genoeg was met de verspilling van geld door de toenmalige regering. Een jaar later kregen we het financieel toezicht in een lokale wet die grotendeels dezelfde inhoud had als de rijkswet die geldt voor de twee andere autonome landen in het Koninkrijk.

Toch blijft er dan nog de vraag over waarom is afgesproken dat Aruba niets kan veranderen in de additionele lokale wetgeving voor het toezicht. Deze voorwaarde kwam voor het eerst tot leven in het protocol van 2015, een aantal maanden later gevolgd door de lokale wet op het toezicht. In het openbaar is nooit verwezen naar deze voorwaarde, ook niet in 2019 toen het Arubaanse parlement drastische wijzigingen aanbracht in de lokale wet, die niet waren besproken met, noch goedgekeurd door de Koninkrijksregering. Het kan zijn dat er in Aruba mensen zijn die graag deze schandelijke vertoning willen vergeten, die eindigde met het verdwijnen van het door de Staten goedgekeurde wetsvoorstel in de spreekwoordelijke la. Voor de Nederlandse regering bleef dit echter een teer punt, dat niet voor niets nu terugkomt in het nieuwe akkoord.

Is het dan niet opmerkelijk dat, terwijl we een presentatie krijgen van de premier en de vicepremier, bijna gelijktijdig de minister van financiën met het nieuws komt dat relaties zijn aangegaan met een derde 'rating agency' (Moody's)? Is het niet vreemd eigenlijk dat zij ontbrak bij de presentatie van het akkoord met Nederland, dat rechtstreeks haar portefeuille aangaat? Niet dat hetgeen zij te berde bracht niet van belang zou zijn; elke vooruitgang in onze beoordeling op internationaal financieel-economisch gebied is belangrijk omdat het ook kan leiden tot gunstigere rentevoorwaarden op leningen. Bovendien zal de uiteindelijke verlaging van de Nederlandse rente pas later plaats gaan vinden en dan ook nog alleen als Aruba het nu gesloten akkoord nakomt.

De bewindsvrouw bracht ook naar voren dat er een 'rating agency' is (Fitch) die voor Aruba een lagere status hanteert ('BB') dan Standard & Poor's en Moody's, kennelijk ook de reden om met Moody's in zee te gaan, om in ieder geval twee beoordelingen op hetzelfde niveau te hebben. Het is echter van belang nota te nemen van de reden waarom Fitch die beoordeling hanteert, namelijk omdat Aruba een schuldquote heeft die veel hoger is dan de mediaan (van 52%) voor de betreffende categorie. Fitch spreekt wel de verwachting uit dat Aruba tegen het einde van 2025 aangeland zal zijn op een schuldquote van 64,4%, wat overigens de stand van zaken voor Aruba was in 2017. Ook keek Fitch naar de hoogte van de rentebetalingen in vergelijking met het overheidsinkomen in 2023, namelijk 17,1%, vergeleken met de 9,6% van de mediaan voor diezelfde categorie; bovendien in aanmerking nemend dat die verhouding voor Aruba in 2024 verder zal stijgen naar 19.2%. Overigens is Fitch positief over de verwachtingen voor de economische ontwikkelingen op korte termijn (2024-2025).

Wat willen we nu hiermee zeggen? Dat het noodzakelijk is op beide gebieden te blijven werken, omdat goede relaties met de rating agencies ook belangrijk zijn voor de gehele economie, ook voor de privésector en niet alleen voor de positie van de overheid. Het is simpelweg onderdeel van de internationale economische en financiële structuur waar we in functioneren. Maar de omstandigheden geven geen aanleiding te verwachten dat Aruba in de eerstkomende jaren terug zou kunnen keren naar het niveau van een 'A' status, wat ooit in het verleden wel het geval is geweest. Zodoende blijft in de huidige economische omstandigheden, met de huidige stijgende rentes, het Nederlandse aanbod veel aantrekkelijker om de al aanzienlijke rentebetalingen enigszins in toom te houden. Er is geen reden om het thema van 'de teloorgang van de autonomie' nieuw leven in te blazen. In ieder geval is het zo dat de begrotingen in Aruba worden opgesteld en goedgekeurd, als het goed is op basis van de reële economische en maatschappelijke behoeften. Dat is nooit in Nederlandse handen geweest…

Simon Waslander:

Aandacht Boeren! Ga Container Farming Gebruiken

In de artikelen van afgelopen weken hebben we gesproken over het verlagen van de energiekosten voor de bevolking van Aruba. Als we daadwerkelijk de stroomprijs kunnen verlagen door middel van zonne-energie, kan dit een massieve 'synergie' creëren met de nieuwere en geavanceerdere concepten in de landbouw, namelijk Container Farms.

Nu er hulpmiddelen zijn zoals de aantrekkelijke tarieven van Qredits voor landbouwleningen en de OStad Incubator, kunnen we onze lokale specialisten versterken om de nieuwe generatie landbouw in Aruba te brengen en zo te zorgen voor hoogwaardige en verse voeding voor de bevolking.

Container Farming De naam zegt het al: dit concept gaat over landbouw in een container. Voor een land als Aruba met weinig beschikbare ruimte, is dit concept zeer aantrekkelijk. Bovendien zijn deze containers enorm geavanceerd, met speciale verlichting voor elke plant om sneller te groeien, volledige klimaatbeheersing en hydrocultuursystemen die heel weinig water en voedingsstoffen gebruiken. De systemen zijn ook volledig geautomatiseerd met computerdashboards die alles 24/7 monitoren. Uiteindelijk kunnen AI-visionsystemen van tevoren waarschuwen als er iets verbeterd kan worden of als de producten klaar zijn om geoogst te worden.

Deze concepten worden op plaatsen met veel stroom gebruikt, en daarom zie ik een verlaging van de stroomprijs als een vereiste om het concept van container farming nog aantrekkelijker te maken. In landen zoals Duitsland is er zoveel zonne-energie dat de stroomprijs enkele uren per dag letterlijk negatief is. Dus als er genoeg zonnepanelen op Aruba zijn, kunnen degenen die Container Farms gebruiken, een gereduceerd tarief of zelfs gratis stroom krijgen, zolang de geproduceerde producten naar de bevolking van Aruba gaan en niet naar luxe hotels.

Het nadeel van zulke geavanceerde systemen is dat de prijs van zo'n container behoorlijk hoog is, namelijk tussen de $80.000 en $120.000,- US. Ook vereist een dergelijk systeem veel expertise van de boer. Zelfs als het geld beschikbaar is (wat het is), moeten we onze lokale experts trainen in het gebruik van deze geavanceerde systemen. Het aspect van training en expertise voordat we met dergelijke concepten beginnen, is zeer belangrijk. Voor financiering kunnen de leningen met gereduceerde tarieven van Qredits gebruikt worden om de eerste testcontainers naar Aruba te halen. Aangezien groente

duur is op ons eiland, en een dergelijk systeem 24/7 en 365 dagen per jaar groente kan produceren, ben ik van mening dat dit concept zowel de bevolking als de landbouwondernemers ten goede kan komen.

Het gebruik van het concept van Container Farming in combinatie met gereduceerde stroomtarieven door zonnepanelen kan helpen de crisis van de kosten van levensonderhoud op Aruba te verlichten. Ik laat het aan de landbouwondernemers over om goed onderzoek naar dit onderwerp te doen en ik hoop dat het degenen die groenten voor ons mooie eiland Aruba willen produceren, kan inspireren en versterken.

CMC klaagt overheid aan om electieve zorg te redden

(CuraçaoChronicle) – Het Curaçao Medical Center (CMC) heeft een rechtszaak aangespannen tegen de overheid en eist binnen twee weken aanvullende financiering om een ernstige impact op de electieve zorg te voorkomen, die anders mogelijk moet worden stopgezet.

Electieve zorg omvat geplande medische procedures zoals heup- en knieoperaties, cosmetische chirurgie en diagnostische tests, die niet urgent of levensbedreigend zijn, maar wel essentieel voor de gezondheid van patiënten.

De ziekenhuisdirectie eist een betaling van 31 miljoen gulden van de overheid en samenwerking in een goed gedefinieerd schuldsaneringsprogramma. Tijdens een persconferentie benadrukte CMC-directeur Gilbert Martina de dringende financiële situatie van het ziekenhuis.

“Het nationale ziekenhuis bloedt en heeft dringend extra middelen nodig,” verklaarde Martina. “Dit kan eenvoudig worden opgelost als het kabinet-Pisas II overgaat tot de betalingen waar het CMC recht op heeft.”

Noodzaak

Financieel directeur Karina Lombardi-de Freitas Brás benadrukte de noodzaak van deze betalingen. Ze legde uit dat het CMC in het verleden kon rekenen op een kredietlijn van de bank, maar deze is nu uitgeput. Daardoor is het ziekenhuis afhankelijk van de beloofde overheidsmiddelen, die nog niet volledig zijn ontvangen.

In de rechtszaak eist het CMC-management de betaling van 20,4 miljoen gulden of een voorschot van 14 miljoen gulden voor lopende transitie-uitgaven. Daarnaast verzoeken ze het Gerecht in Eerste Aanleg (GEA) de overheid te bevelen 10,7 miljoen gulden te betalen voor zorg verleend aan ongedocumenteerde personen van januari 2023 tot mei dit jaar.

Martina verwees naar verschillende onderzoeksrapporten, waaronder die van het Stichting Overheidsaccountantsbureau (Soab) en KPMG, die bevestigen dat de zorgbudgetten onvoldoende zijn. Deze rapporten werden vorig jaar gepubliceerd. Hij noemde ook de gecontroleerde jaarrekeningen van het CMC voor 2020, 2021 en 2022 door BDO-accountants.

Schuld

Martina herinnerde aan de uitspraak van het Gerecht van Justitie van vorig jaar, waarin werd bepaald dat de overheid 40 miljoen gulden aan het ziekenhuis verschuldigd is. Een deel hiervan is betaald, maar het resterende bedrag en nieuwe rekeningen zijn dat niet.

“Als de overheid haar oude en nieuwe schulden betaalt, kan het CMC blijven voldoen aan haar verplichtingen,” verklaarde Martina. Hij gelooft dat met schuldsanering het ziekenhuis het beste van het Caribisch gebied zou kunnen worden, met een jaarlijkse inkomsten van ongeveer 20 miljoen gulden van buitenlandse patiënten.

De CMC-directeur benadrukte de financiële uitdagingen van het ziekenhuis, waaronder de Covid-19-pandemie, tekorten aan materialen en personeel, en de implementatie van de Landsverordening Normering Topinkomens (LNT). Vanwege deze uitdagingen hebben zeventien specialisten hun dienstverband met het ziekenhuis al beëindigd. Bovendien worden de zorgbudgetten berekend door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) nog steeds met verouderde tarieven, wat bijdraagt aan een jaarlijks tekort van 40 tot 50 miljoen gulden. Als gevolg daarvan is het verlies tot mei opgelopen tot meer dan 200 miljoen gulden.

NV GEBE neemt maatregelen om stroomonderbrekingen te bestrijden

(TheDailyHerald) – Het nutsbedrijf GEBE heeft maatregelen genomen om de directe stroomonderbrekingen aan te pakken.

De maatregelen omvatten versnelde onderhoudswerkzaamheden, optimalisatie van bestaande middelen en het waarborgen van extra tijdelijke stroomopwekkingscapaciteit, aldus de Raad van Ministers (COM) in een persverklaring op donderdagavond.

De COM verklaarde dat de maatregelen naar verwachting de frequentie en duur van stroomonderbrekingen zullen verminderen, wat op korte termijn zorgt voor een betrouwbaardere elektriciteitsvoorziening. Op middellange termijn is GEBE “toegewijd” aan het verbeteren van de veerkracht en betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet. Dit omvat de implementatie van verbeterde systemen en het upgraden van verouderde apparatuur om de operationele efficiëntie te verbeteren.

“Met het oog op de toekomst is het de bedoeling van NV GEBE om over te schakelen op hernieuwbare energiebronnen. Het bedrijf onderzoekt investeringen in zonne- en andere hernieuwbare energieprojecten om de energiemix te diversifiëren en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. Deze langetermijnvisie is in lijn met de wereldwijde duurzaamheidsdoelen van de regering,” aldus het persbericht.

De Raad van Ministers heeft donderdag met vertegenwoordigers van GEBE vergaderd om de aanhoudende stroomonderbrekingen die de gemeenschap treffen aan te pakken. De vergadering was gericht op het verkrijgen van inzicht in de huidige uitdagingen en het bespreken van de kortetermijn- en strategische oplossingen van GEBE om te zorgen voor een betrouwbare en duurzame energievoorziening voor alle inwoners en bedrijven.

De operationele status van de energiecentrale van GEBE werd tijdens de vergadering besproken. Het bedrijf gaf inzicht in de onderliggende oorzaken van de stroomonderbrekingen, waarbij technische uitdagingen en infrastructurele obstakels werden genoemd.

Beide partijen erkenden de impact op de gemeenschap en benadrukten de dringende noodzaak om deze problemen snel aan te pakken. GEBE heeft zijn strategie uiteengezet, waaronder kortetermijn-, middellangetermijn- en langetermijnoplossingen om de huidige stroomonderbrekingen te verminderen en de weg vrij te maken voor een duurzame energietoekomst.

Premier Dr. Luc Mercelina sprak zijn steun uit voor de aanpak van NV GEBE om de huidige uitdagingen aan te pakken en een duurzame energietoekomst voor Sint Maarten te waarborgen.

GEBE Interim Manager Troy Washington herhaalde zijn toewijding aan de gemeenschap. Hij erkent en begrijpt het ongemak en de uitdagingen veroorzaakt door de stroomonderbrekingen. De raad van commissarissen en het management zijn gericht op het leveren van betrouwbare, veilige en duurzame energie aan alle inwoners en bedrijven op Sint Maarten, aldus de verklaring.

Wrede aanval op gevangene in Pointe Blanche gevangenis

(TheDailyHerald) – Een gevangene in de Pointe Blanche gevangenis, opgesloten in een isolatiecel, is aangevallen en verwond door twee gemaskerde mannen gekleed in gevangenisuniformen. Dit werd onthuld tijdens de persbriefing van de Raad van Ministers op woensdag door minister van Justitie Lyndon Lewis, die een onderzoek naar het incident heeft gestart.

Lewis ontving op zondag 26 mei een telefoontje van een persoon buiten de gevangenis die meldde dat een gevangene ernstig was mishandeld in de isolatiecel. “Ik nam contact op met de gevangenisdirecteur, die het incident bevestigde en mij informeerde dat de gevangene naar het Sint Maarten Medisch Centrum was vervoerd voor de behandeling van zijn verwondingen,” zei Lewis. Hij bezocht het ziekenhuis om direct van de gewonde gevangene te horen over de aanval.

Het werd bevestigd dat de mishandeling plaatsvond terwijl de gevangene in isolatie zat. Dit roept ernstige vragen op, zei Lewis. “Hoe konden de aanvallers hem bereiken? Toen ik zelf de isolatiecel binnenging, werd duidelijk dat je door drie deuren moet gaan. Toch werd deze gevangene ernstig mishandeld.”

Hij benadrukte de ernst van de situatie en suggereerde dat corruptie binnen de gevangenis de aanval had mogelijk gemaakt. “Wie heeft die twee aanvallers in de isolatiecel gelaten? De personen die verantwoordelijk zijn voor het bewaken van de gevangenis zijn de gevangenisbewaarders. Dus hoe konden de twee aanvallers, die gemaskerd en gekleed in kaki kleding waren, een isolatiecel binnendringen die strikte toegang protocollen heeft?”

Lewis, een voormalig rechercheur, uitte zijn vastberadenheid om de corruptie binnen het gevangenissysteem aan te pakken. “Ik ben me bewust van de verschillende vormen van corruptie die de veiligheid in de gevangenis in gevaar brengen, en ik ben van plan deze uit ons systeem te verwijderen.”

Hij heeft om het wachtschema van zondag gevraagd, evenals de namen van de gevangenisbewaarders die die dag dienst hadden. “Ik wacht op die informatie zodat ik verder kan,” zei hij. Hij is van plan om strenge maatregelen te nemen tegen degenen die verantwoordelijk zijn.